PEOPLE'S VOICE
The Lithuanian Weekly Newspaper in Canada. Published by the Lithuanian Press Association, P. O. Station C, Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.

LIAUDIES BALSAS

Kanados Lietuvių Darbo Žmonių Laikraštis

LIAUDIES BALSAS
Kanados Lietuvių Savaitinis Laikraštis. Leidžiamas Lietuvių Spaudos Draugijos Kanadoj. P. O. Station C., Box 1013 Toronto 3, Ont., Canada.

Nr. 499 PENKTADIENIS, GEGUŽĖS (MAY) 2, 1941, TORONTO, ONTARIO METAI X

KANADOS SARGYBOJ BUS PATYS KANADIEČIAI KURIE BUVO PAIMTI KARIŠKAM LAVINIMUISI

Jų Tarnyba Kariuomenėj Prailginama Neribotam Laikui; Veikiausiai Bus Pašaukta Daugiau Ilgesnei Tarnybai

Tarnaujančius Ir Naujus Savanorius Išsiųs į Užjūrio Kovos

OTTAWA. — Apsigynimo ministerija pranešė, kad 5,500 kanadiečių, kurie buvo paimti keturių mėnesių kariškam lavinimuisi, bus užlaikyti neribotam laikui ir sudarys Kanados apsigynimo kariuomenę. Jų keturių mėnesių tarnyba kariuomenėj būtų užsibaigusi liepos mėnesį.

Kita dalis, kuri bus neužilgo paimta keturių mėnesių tarnybai, veikiausiai irgi bus sulaikyta neribotam laikui, jei bus reikalas, kai keturių mėnesių laikas baigsis.

Savanoriai, jau dabar tarnaujantieji ir naujai įstojusieji, bus siunčiami į užjūrį.

Vyriausybė užginčijo, kad į Kanadą bus atsiųsta Suvienytų Valstijų kariuomenė, kad paliuosuot kanadiečius kovoms užjūryje.

Vyriausybė nurodo, kad bus dedamos pastangos užlaikytuosius palaikyti kaip galima arčiau namų. Tačiau, žinoma, ne visais atsitikimais bus galima tai padaryti, kadangi svarbiausi Kanados apsigynimo punktai yra prie Atlanto ir Didžiojo vandenynų.

Kanados kareivių užjūryje yra 70,000. Bet yra dar Kanadoj 118,000, kurie gali būti pasiųsti į užjūrį reikalui esant.

Nežiūrint to, gegužės, birželio ir liepos mėnesiais bus vedama kampanija gavimui dar 30,000 savanorių del aktyvios tarnybos Kanados kariuomenėj.

Šale militarinių įstaigų, bus sudaryti dar civiliniai komitetai kampanijos vedimui.

Kiekvienai provincijai bus uždėta kvota, kiek turi gauti savanorių į Kanados kariuomenę.

Sakoma, kad Vokietijos nazių vadai, Bulgarijos karalius Boris, Italijos užsienio reikalų ministeris grafas Ciano ir kiti jau išdirbo smulkmeną padalinimui Jugoslavijos ir Graikijos. Stambios juodos linijos rodo senus rubežius. Taškuoti ir brūkšniuoti plotai būsią atatinkamai priskirti prie Hungarijos, Bulgarijos ir Italijos. Tik viena Rumunija nieko negauna.

Kanada Negailės Nei Turto, Nei Vyrų, Sako Mackenzie King

OTTAWA. — Kalbėdamas parlamente, Mackenzie King, ministeris pirmininkas, pareiškė, kad reikia būti pasirengusiais didesniam karui, apimančiam daugiau teritorijos ir daug žiauresniam griovime ir žudyme žmonių.

Jo manymu, užpuolimas ant Singaporo, Suezo ir Gibraltaro, o taipgi ir ant Britanijos, yra galimybė, kuri negali būti ignoruojama.

"Kanada yra nusistačius nesigailėti nei turto, nei žmonių kovai už pasaulio laisvę," pareiškė jis.

"Kol Britanija stovės," sako jis, "tol nei joki pralaimėjimai nebus lemiančiais."

LONDONAS. — Vinstonas Čiorčilis pareiškė, kad sekančią savaitę bus atidarytos parlamente diskusijos apie Graikijos ir bendrai viso karo eigą.

Suvienytos Valstijos Plečia Kontrolę Atlanto Vandenyne

Karo Laivai ir Orlaiviai Patruliuos Atlantą Lydės Laivus

WASHINGTON. — Suvienytų Valstijų vyriausybė paskelbė, kad jos karo laivai ir orlaiviai patruliuos Atlanto vandenyną iki pat jo vidurio. Jie taip pat lydės laivus su reikmenimis Anglijai iki pat vidurio Atlanto vandenyno, nuo kur paims Anglijos karo laivai.

Tokiu būdu manoma bus suteiktas didelis palengvinimas Anglijos karo laivynui, kuriam dabar reikia lydėti laivus su reikmenimis visą kelią.

Suvienytų Valstijų vyriausybė turinti informacijų, kad ginkluoti vokiečių laivai plauką Amerikos pusėj Atlanto vandenyno.

Pranešimai iš Manilos sako, kad 12 ginkluotų vokiečių laivų operuoja pietiniame Pacifike.

BRITŲ BOMBERIAI HAMBURGO MIESTĄ PADARĖ "VULKANU"

LONDONAS. — Percitą šeštadienį britų bomberiai nepaprastai bombardavo Hamburgą, antrą vokiečių miestą pagal dydį ir svarbą.

Oro ministerija pranešė, kad ant Hamburgo laivų statyklų buvo numesta daug didelių bombų, kurios smarkiai statyklas apgriovė ir padegė.

Po bombardavimo Hamburgas atrodęs kaip "degas vulkanas."

CAIRO. — Čia gaunamos informacijos, kad vokiečių bomberiai nuskandino du Graikijos naikintuvus. Nuskandintų laivų jūreivius apšaudė iš kulkosvaidžių.

SUVIENYTŲ VALSTIJŲ INDUSTRIJA PLANUOJA 80,000 ORLAIVIŲ Į METUS

WASHINGTON. — Suvienytų Valstijų apsigynimo departamentas kartu su industrialistais planuoja orlaivių industriją išvystyti taip, kad per metus būtų galima pagaminti 80,000 orlaivių.

Jų manymu, karas užsitęs dar bent porą metų.

MEXICO CITY. — Užsienio reikalų ministeris E. Padilla pranešė, kad Italija konfiskavo Meksikai pabudavotus tris laivus po 10,000 tonų. Tie laivai buvo statomi Genoa statyklose, Italijoj.

Italijos ministeris Marcheti pareiškęs, kad tas konfiskavimas padarytas atsakant Meksikos konfiskavimui Ašies laivų.

William Kardash, kurį Winnipego darbininkai išrinko į Manitobos parlamentą nesenai įvykusiose Manitobos parlamento rinkimuose.

FRANCŮZŲ POLICIJA 5 SIRIJIEČIUS UŽMUŠĖ IR 20 SUŽEIDĖ

BEIRUT, Lebanon. — Šiauriniuose Sirijos miestuose, Hama ir Aleppo, francūzų policija penkis sirijiečius nušovė ir dvidešimtį sužeidė.

Susikirtimas įvyko kai streikieriai įsiveržė į malūnus. Francūzai naudojo prieš sirijiečius bramiruotus automobilius.

SUIMTAS REGISTRATORIUS UŽ ĖMIMĄ KYŠIŲ

MONTREAL. — Karališkoji policija suėmė Pierre Decary, Montrealo divizijos registratorių, už ėmimą kyšių ir atleidinėjimą dveikų vyrų nuo kariškos tarnybos.

Firm jo buvo suimta daugiau. Viso suimta jau 12 asmenų už tą patį nusižengimą. Jų tarpe yra vienas Montrealo advokatas.

Vokiečiai Nengręję Karo Balkanuose, Bet Britanija Priverčiusi

ATLANTA, Ga. — Kalbėdamas Atlanta Bar Draugijos susirinkime, lordas Halifaksas, Britanijos ambasadorius Suvienytoms Valstijoms, pareiškė, kad Hitleris norėjo išvengti karo Balkanuose, kad "nenutraukti sklandaus tekėjimo iš tų kraštų reikmenų, kurios yra svarbios jam."

Bet Britanija įsikišo stodama Graikijai į pagalbą, kad priversti Hitlerį kovoti tenai, kur jis nenorėjo, ir pridaryti vokiečiams nuostolių, "žmoniškų ir materialių," kurie būsią jam daug brangesni, negu aplaikyti laimėjimai.

Jo manymu, vokiečiai Balkanuose turėjo labai daug aukų ir nuostolių. Kada apie tai vokiečiai sužinosią, tai jokio džiaugsmo iš to nebūsią.

Kitų Vietų Plieno Darbininkai Planuoja Simpatijos Streikus

HAMILTON, Ont. — Plieno Darbininkų Organizacinis Komitetas (Toronto) išleido pareiškimą, jog Algoma Steel Korporacijos (Sault Ste Marie) darbininkai planuoja paskelbti 24 valandų streką išreiškimui simpatijos Nat. Steel Car Kompan. darbininkams, kurie streikuoja, kadangi kompanija atsisako priimti atgal į darbą jų unijos prezidentą Goerge Tanerį.

Pranešimai iš kitų vietų, pavyzdžiui, Oshawos, sako, kad vietinės unijos planuoja 24 keturių valandų streikus išreiškimui simpatijos hamiltoniečiams.

Kompanijos viceprezidentas R. S. Hart pareiškė, kad kompanija niekad nesutiks priimti atgal į darbą Tanerį, unijos prezidentą.

Iš Ottawos praneša, kad valdžia rengiasi įsikišti į šitą streiką, kad išvengti daugiau streikų. Ką ji darys, kol kas nežinia.

HAMILTON. — Naujai paskirtas Nat. Steel Car korporacijos kontrolierius sutiko unijos prezidentą Tanerį priimti atgal į darbą. Streikas tuomi baigėsi.

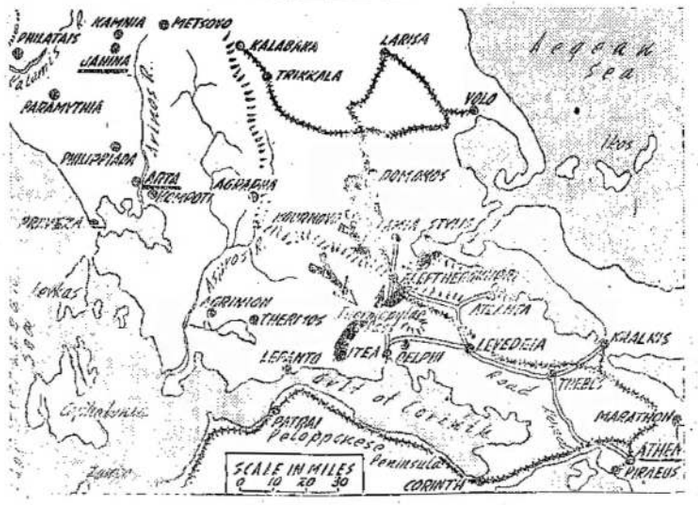

Čia žemlapis parodo tą Termopolio perėjimą, apie kurį tiek daug buvo rašoma ir kalbama. Šiame perėjime įvyko dideli mūšiai tarp persų ir graikų dar prieš Kristaus gimimą. Juoda linija rodo kurioj vietoj anglių ir graikų jėgos buvo sulaikiusios vokiečius ilgesniam laikui.

Uždedami Didesni Mokesčiai Ant Pajamų, Gazolino, Cukraus ir Daugelio Kitų Dalykų

NELAIMĖS ANT KELIŲ ONTARIJAI DAUG ATSIEINA

TORONTO. — Ontarijos saugumo lygos vedėjas H. G. Fosteris pranešė, kad 1940 metais nelaimės ant kelių Ontarijai kainavo virš $20,000,000.

Už tą sumą, sako jis, būtų buvę galima nupirkti apie 800 orlaivių del karo

Pereitais metais nelaimėse ant kelių Ontarijos provincijoj 716 asmenų buvo užmušta ir 13,715 sužeista.

400,000 MAINIERIŲ STREIKAS UŽSIBAIGĖ

WASHINGTON. — Kadangi pietinių kasyklų savininkai nenorėjo pakelti algas ant tiek, kad būtų lygios su šiaurinių kasyklų angliakasių algomis, kas reiškė 40 centų daugiau, negu buvo pakelta šiaurinių mainų angliakasiams, tai streikavo 400,000 minkštųjų anglių kasėjų Suvienytose Valstijose.

Bet tas streikas jau užsibaigė, kuomet pietinių kasyklų savininkai sutiko priimti prezidento Roosevelto pasiūlymą atidaryti mainas ir derėtis del algų, o sutartas algas pradėti mokėti nuo to laiko, kada prasidėjo streikas.

Mrs. Dorise Nielsen, parlamento narė, kuri kalbės Massey Hall, gegužės pirmą dieną, tai yra ketvirtadienį, 8 valandą vakare. Durys bus atdaros nuo 7.30 val. vakaro. Įėjimas laisvas.

Ir Tai Reiks Dar Sunešti Virš $1,000,00,000 Paskolomis

OTTAWA. — Finansų ministeris Ilsley pranešė, kad nuo liepos 1 dienos bus padidinti karo mokesčiai ant gazolino, cukraus ir visų kitų dalykų, neišskiriant nei įeigų.

Ant galiona gazolino bus uždėti 3 centai federalių mokesčių arba, kitaip sakant, karo mokesčių. Mokesčiai ant cukraus irgi bus pakelti vienu centu ant svaro.

Mokesčiai nuo asmeninių įeigų padidinami iki 7 nuošimčių, jei įeigos viršija $1,200, o jei ne, tai iki 5 nuošimčių.

Mokesčiai ant viršpelnio pakeliami nuo 12 iki 22 nuošimčių. (Reiktų aptaksuoti viršpelnį 100 nuošimčių).

Bendrai, mokesčiai bus padidinti ant visų dalykų, sumoje $300,000,000.

Šiais metais, kurie prasidėjo balandžio 1 dieną, Kanada išleis viso $1,768,000,000. Be to, Kanada turės sumokėti apie $900,000,000 už Anglijos užsakymus, už kuriuos Anglija nemoka.

Nežiūrint to, kad padidinti mokesčiai duos Kanadai dar apie $300,000,000, deficitas šiais metais bus virš $1,000,000,000. Ši suma turės būti sukelta paskolomis iš pavienių asmenų ir korporacijų, už ką reiks mokėti didelius nuošimčius.

TAKSAIS UŽ GAZOLINĄ SURINKS $23,000,000

OTTAWA. — Šių metų karo biudžeto finansavimui, vėl liko pakelti taksai ant gazolino. Sulig naujo patvarkymo, dar trys centai taksų uždėta ant galiono.

Apskaitliuojama, kad uždėjus naujus taksus už gazoliną per metus federalė valdžia gaus net $23,000,000 taksais.

Taip gi liko pakelti taksai ir ant parduodamų automobilių, kurių vertė siekia iki $900. Ant tokių automobilių taksai pakelti penkiais nuošimčiais, tai yra nuo 20 iki 25 nuošimčių.

ĮSAKĖ EVAKUOTI 10,000 VAIKŲ IŠ PLYMOUTHO

PLYMOUTH. — Kadangi vokiečių bomberiai šitą miestą labai ir nuolatos bombarduoja, tai vyriausybė įsakė evakuoti visus vaikus tarp 5 ir 16 metų amžiaus, kurių šiame miesto priskaitoma iki 10,000.

Normalus šio miesto gyventojų skaičius 208,000.

NAZIAI APŠAUDO IŠ DIDELIŲ KANUOLIŲ

DOVER. — Didžiulėmis kanuolėmis vokiečiai apšaudo Dover apylinkę iš Francijos pusės.

Anglijos artilerija atsako į tai iš savo kanuolių.

Kai kas padidėjusias oro atakas ir apšaudymą iš kanuolių ima kaip ženklą, jog vokiečiai rengiasi prie invazijos.

PAKELS TAKSUS IR ANT TEATRŲ

OTTAWA. — Finansų ministeris Ilsley savo kalboje pareiškė, kad netrukus turės būti pakelti taksai iki 20 nuošimčių ant teatrų pajamų. Jis pažymėjo, kad yra patirta, jog 1939 metais teatrai turėjo daugiau negu $34,000,000 pajamų per metus. Pastaraisiais metais tos pajamos dar padidėjusios.

KARAS BALKANUOSE JAU KAIP IR BAIGTAS

LONDONAS. — Britanijos komanda praneša, kad Graikijos evakuavimas jau baigiamas (o gal jau ir baigtas).

Vokiečiai užėmę Atėnus ir kitus pietinius Graikijos miestus. Britų jėgos buvusios priverstos pasitraukti į pietus, iš kur laivais pabėgo į Kretos salą, kurios galėjo pabėgti.

Vokiečių ofenzyva Libijoj atremta. Mūšiai dar vis Solumo apylinkėj. Tobrukas tebėra britų rankose.

Čia yra spėjama, kad vokiečiai dabar bandys pulti ant Gibraltaro iš Ispanijos.

Liaudies Balsas

VIENINTELIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRASTIS, LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS. IŠEINA SYKĮ Į SAVAITĘ

Prenumeratos Kaina:
Kanadoj ir Didžiojoj Britanijoj metams $3.00; pusei metų $1.50. Visur kitur metams $3.50; pusei metų $1.75. Atskira kopija 5 centai.
Pašto perleidas (Money Orders) išrašykite Liaudies Balso vardu:

LIAUDIES BALSAS
P. O. Station C, Box 1913, Toronto 3, Ontario, Canada.

ASMENIŠKAI KREIPKITĖS: 160 CLAREMONT ST., TORONTO.

NAMINIS PRIEŠAS DAUG PAVOJINGESNIS

Kaip protestonų, taip ir katalikų dvasiškija šiais laikais labai skaudžiai verkia, kad Hitleris yra užsimojęs sunaikinti krikščionybę. Taip vadinami demokratai irgi šaukia, kad Hitleris yra užsimojęs sunaikinti demokratiją. Jeigu, girdi, Hitleris laimės, tai krikščionybei ir demokratijai bus galas. Bet apsisukę abieji taip daro, kad joktu būdu negalima jų darbų sulyginti su jų žodžiais.

Kad hitlerizmas yra pavojingas kaip krikščionybei, taip ir demokratijai, tai šiandien vargiai bent vienas abejoja. Hitlerizmas Vokietijoj atėmė teises ne tik darbininkams organizuotis ir kovoti už geresnį gyvenimą, bet ir krikščionims garbininti savo dievą taip, kaip jiems patinka. Bet hitlerizmas nėra vienintėlis krikščionybės ir demokratijos priešas. Kita, toks pat hitlerizmas gali įsisteigti ir Kanadoje, jeigu nebus kovojama prieš tai, kas pagimdė hitlerizmą Vokietijoje. Be to, yra ir kitų dalykų, kurie naikina krikščionybę ir demokratiją daug tikriau, negu kad Hitleris. Galima Hitlerį sumušti, bet vistiek netekti ir krikščionybės ir demokratijos. Del to, kad Hitleris ir hitlerizmas yra ne kokia vokiška liga, o kapitalistinės draugijos vėžys. Tas vėžys ėda tą draugiją visu smarkumu. Tiesa, jis pirmiausiai ir skaudžiausiai pahėtė Vokietiją, tačiau jis užkrėtęs ir kitas pasaulio dalis.

Jeigu mes panagrinėsime mūsų šalies gyvenimą, surasime daug reiškinių, kurie parodys, kad ir mūsų šalies draugija yra užsikrėtusi vėžiu, kuris ėda krikščionybę ir demokratiją daug skaudžiau, negu kad Hitlerio armijos, būdamos už kelių tūkstančių mylių nuo mūsų šalies.

Kas daugiausiai ėda krikščionybę šioje šalyje? Kad hitlerizmo šioj šalyj dar nebuvo, nereikia niekam aiškinti. Tačiau kiek žmonių šiandien gali būti laikomų gerais krikščionimis? Jeigu lyginti kiekvieno žmogaus gyvenimą ir darbus su tuo, ką krikščionių įstatymai sako, tai gerų krikščionių visai mažai. Veik visi dvasiškiai yra nutolę nuo savo mokslo, kurį jie skelbia. Jie patys gyvena gražiausiai, kai tuo tarpu jų parapijonys kenčia nepaprastą skurdą. Nesenai Montreale buvo toks atsitikimas. Wilfriaui Villeneuve mirė mergaitė. Kadangi jis buvo bedarbis, neturėjo pinigų, tai negalėjo įsigyti grabelį. Įsidėjęs mergaitės lavonėlį į popierinę dėžutę nusinešė į kapus ir norėjo palaidoti, bet kapinių viršininkai neleido jam tai padaryti, nes jis neturėjęs atatinkamo leidimo tai padaryti. Tada jis tą lavonėlį popierinėj dėžutėj paliko pas savo draugą, kad palaikytų. Jo draugas surado, kad dėžutėj yra lavonėlis. Buvo pranešta policijai, o pats Villeneuve patrauktas teisman, kur jis išpasakojo savo gyvenimą. Na, o Montreale bažnyčios valdo šimtus milijonų dolerių.

Mėnėtas darbininkas, žinoma, nėra kokia išimtis. Tokių dabartiniu laiku yra daug. Jeigu kiti ir nėra taip jau suvargę, tačiau labai vargingai gyvena, matydami, kaip jų dvasiškiai augėnasi gurklius, kaip jie važinėja limuzinuose ir t.t.

Bažnyčios šališkumas, palaikymas turčių ir išnaudotojų pusės, pačios bažnyčios paskendimas žemiškuose turtuose, kuomet milijonai žmonių skęsta skurde, — yra didžiausias krikščionybės priešas. Šito priešo nesunaikins joks karas prieš Hitlerį, jeigu nebus pataisyti pačios bažnyčios iškrypimai iš kelio. Jeigu šiandien, kaip vienas kunigas pareiškė, bažnyčias lanko tik 20 nuošimčių žmonių, tai yra kas nors negerai su pačia bažnyčia. Tai jau ne hitlerizmo kaltė. Sumušimas Hitlerio bažnyčios neišgelbės.

Demokratijos atžvilgiu padėtis irgi ne geresnė. Milijonai darbo žmonių gyvena gan suspaustai. Daugeliui tenka gyventi ir labai vargingai, mažai kuo geriau už tą francūzą Montreale. Bet mūsų demokratai, kaip ir bažnyčių vadai, neduoda nei krustelti darbininkam už savo būvio pagerinimą. Jeigu kurios nors dirbtuvės darbininkai pradeda organizuotis, tai visos jėgos, neišskiriant nei demokratų, kaip ir bažnyčios vadų, puola ant darbininkų. Šiomis dienomis to pavyzdis buvo Nova Škotijos mainieriai. Kada jie pasipriešino savo unijos distrikto vadams, kam jie pasirašė sutartį su samdytojais neatsiklausę visų narių, tai spauda pasileido biauroti juos visokiais vardais. Net torontiškiai laikraščiai, o ypač mainų barono organas Globe and Mail. Jie, mainieriai, buvo apšaukti ir komunistais ir nazių agentais ir kitokiais vardais.

Ta pati mūsų valdžia išleido tokius įstatymus, kurie suteikia visiems reakcionieriams geriausią progą siekti reakcingiausių būdų kovoje prieš darbininkus. Karas taip pat naudojamas darbininkų nenaudai. Kas tik už didesnį atlyginimą, tas jau nepatrijotas. Atsiranda tokių "demokratų," kurie pradeda reikalauti nuimti visų karo industrijoj dirbančių darbininkų pirštų antspaudas. Vargiai prie tokių dalykų priėjo ir nazizmas pačioj Vokietijoj, kokių yra griebiamasi Kanadoj. Ir vis tai demokratijos gynimo reikalu. Šaukia, kad reikia ginti demokratiją, o tuo tarpu nori paversti darbininkus kriminalistais. Juk tik kriminalistų pirštų antspaudas imdavo.

Tuos dalykus mes suminėjome todel, kad įvedant tokius metodus nebus galima kovoti prieš Hitlerį ar hitlerizmą kitur. Antra vertus, koks gi tuomet tikslas lieti kraują už demokratijos gynimą kitur, kuomet ji naikinama namie? Arba, kaip gi bus atsteigta demokratija kitur, jeigu patys steigėjai pavirs diktatoriais?

Krikščionybė ir demokratija mūsų šalyje turi atmerkti akis ir pamatyti, kad jos pačios naikina save namie. Jei jos to nepadarys, tai visa kova už krikščionybę ir demokratiją kitur pasibaigs krikščionybės ir demokratijos susmukimu namie. Mūsų kareivių prailetas kraujas neatneš vaisių. Priešingai, sugrįžę, kurie dar sugrįš, atras, kad namie įsigalėjęs panašus nazizmas, prieš kokį jie vargo ir kovojo. Tai labai svarbus dienos klausimas. Tai ne tik dienos klausimas, bet ir ateities klausimas. Nes jeigu vėžio apimta kūno dalis laiku nepagydoma, tai vėžys greitai suėda visą organizmą.

"Atrodo, Galų Gale, Ji Nenori Šokti Pagal Tavo Muziką, Adolfai!"

—Orr, Glasgow Record

ĮVAIRIAIS KLAUSIMAIS

Socialdemokratų Vadas Pas Hitlerį

Kaip jau yra žinoma, tarp Lietuvos ir Vokietijos įvyko apsikeitimas piliečiais. Tačiau nemanykite, kad pas Hitlerį išbėgo tik vokiečiai. Atsirado ir lietuvių, kurie užsirašė "vokiečiais" ir nusikraustė pas poną Hitlerį. Draugas Mizara apie tuos "patrijotus" rašo:

Tuomet, kai tarp Lietuvos ir Vokietijos ėjo apsimainymas gyventojais, kai iš Suvalkijos ir Klaipėdos krašto atvyko į Lietuvą tūkstančiai lietuvių, tai Lietuvos vokiečiai persikeldinėjo į Vokietiją.

Vokiečiais užsirašė ir į Vokietiją persikėlė gyventi tokios smetoniškai-hitleriškos pažibos: generolas Adamkevičius, advokatas Gužas, Skučas, Talmantas, na, ir socialdemokratų lyderis adv. Požėla ir kiti.

Nemanykite, Hitleris nebūtų jų priėmęs, jei jie nebūtų pirmiau užsitarnavę. Jie dirbo Hitleriui Lietuvoje, tiesioginiai jie susirišę su Hitlerio Geštapo. Na, ir del to šiandien jie yra hitlerinės Vokietijos piliečiais!

Mizara mano, kad jie labai klysta, jeigu jie tikisi pabėgti nuo socialės revoliucijos, išbėgdami į Vokietiją. Socialė revoliucija gali labai greitu laiku nušluoti Hitlerį ir jo Geštapo ir Vokietijoj. O kur tuomet jie bėgs? Kurios šalies piliečiais tuomet taps?

Kad hitlerizmo dienos nelabai ilgos, šiandien daugelis sutinka. Jeigu karas ...giau užsitęs, tai ir Hitleriui pasidarys karšta. Vokiečiai pritruks kantrybės nešti tą jungą, kurį užkrovė naziai, o ypatingai žudyti kitų šalių žmonės.

Ant Kiek Lietuva Buvo "Nepriklausoma"

Draugas A. Bimba pastabose Laisvėj rašo:

Iš 97,400,000 litų, kurie sudarė visų Lietuvos akcinių bendrovių kapitalą, 56,300,000, tai yra iemiančioji dalis, priklausė užsienio kapitalistams, kurie gaudavo 15,750,000 litų pelno per metus.

Vadinasi, prie Smetonos Lietuvos pamonę valdė užsienio kapitalistai ir apiplėšinėjo Lietuvos darbininkus.

Taigi, Lietuvos darbo žmonės vargdavo del užsienių. Tuo pačiu metu, ir pačios bendrovės buvo užsienio kapitalistų kontroliėj, nes daugumą akcijų jie turėjo savo rankose.

Lietuvos valdžia, kurios priešakyje stovėjo Smetona, leido įstatymus, užtaikė didelę žvalgybą, kad darbininkai butų paklusnūs užsienio kapitalo interesams.

Dabar tam visam padarytas galas. Darbo žmonės užsieniui kapitalo nebekrauna. O smetoninkai šaukia, kad Lietuvos liaudis neteko nepriklausomybės.

Motinos Pareiga

Koks kilnus ir gražus motinos vardas. Pasaulyje juk brangesnio nieko negali būti kaip motina. Kiekvienam yra brangi motina, kiekvienas, kuris jos netenka, jaučia didelę spragą gyvenime. Bet mažai kuris iš mūsų pagalvojame ir tinkamą užuojautą išreiškiame. Man prisimena, dar gyvenant Lietuvoje, teko skaityti katalikiškoj spaudoj apie motinos užduotį ir pareigas, kokias ji turi atlikti gyvenime. Toj spaudoj, kiek prisimenu, buvo rašyta maždaug sekamai:

"Gamta yra uždėjusi motinai labai sunkias paregas, tai yra gimdyti kūdykius ir tai ne vieną ar du, bet tiek, kiek jai gamta leidžia — juo daugiau, juo geriau. Motina sunkiai nusidėtų prieš dievą, jei atsisakytų nors vienu mažiau pagimdyti!

"Gimdymas, nors ir yra sunki motinai pareiga, nes tenka iškentėti daug skausmų tai dar ne viskas. Ji turi savo kūdykį auklėti, kad jis išaugtų geru, doru ir dievobaimingu žmogumi. Motina atsako prieš dievą ir prieš visus žmones, jei jos kūdykis užauga blogu žmogumi. Ji bus paniekinta ir atmesta kaipo netikusi motina.

"Jei motina nori išauklėti gerus, dorus ir dievobaimingus kūdykius, ji turi paaukoti visą savo energiją, laiką, sveikatą ir gabumus. Ji tą turi atlikti, jei nori nešioti motinos vardą."

Taigi, skaitau ir galvoju. Ar tik ne perdaug iš motinos reikalaujama? Pagimdyti kūdykių tiek, kiek gamta leidžia, ir juos visus išauklėti gerais, dorais žmonėmis. Taip, motinos pareigos sunkios.

Bet ar kas paklausia tavęs ar sveikata ir ekonominės sąlygos leidžia tau išpildyti visas tas, anot minimo laikraščio, dievo pareigas. Šios pareigos užkraunamos darbo klasės motinoms. Turčių motinos šių pareigų nepildo ir delto nėra smerkiamos.

Tiesa, darbininkė motina, įgązdinta bažnyčios ir katalikiškos spaudos, nors ir su dideliu sunkumu, pildo tas pareigas ir mes šiandien nemažai rasime tarp darbo žmonių šeimų, kurių kūdykių skaičius siekia virš dešėtko. Taip ji, bijodama prasikalsti prieš dievą, gimdė kiek tik jai gamta leido... bet sunki ekonominė padėtis jai neleido juos išauklėti ir padaryti gerais žmonėmis, nes nuo 6-7 metų amžiaus jau turi išleisti tarnauti, kad jis pats galėtų pasidaryti sau pragyvenimą ir sumažintų motinai sunkią naštą.

Ne kitokia padėtis ir mums motinoms, čia gyvenančioms, kurioms reikia eiti į dirbtuvę ir vaikus palikti gatvės priežiūrai. Ir mes užtai neturime atsakyti, jei mūsų vaikai išauga blogais žmonėmis. Mes pilną teisę turime apkaltint pačią santvarką, kuri yra didžiausias paralyžius, nuleidžiantis tinkamai motinai auklėti savo vaikus. Jai, žinoma, delto nemažai širdį skauda, nes jos meilė prie vaiko yra neišmieruojama ir neišsemiama. Ji nesigaili savo vargo, energijos, nesigaili nuo savęs nutraukti geresnį daiktą, o duoti savo vaikui. Ji nesigaili iškentėti didžiausius skausmus del savo vaiko. Jai gyvenime visi sunkumai tik niekis, jei tik gali kuo nors pagelbėti savo vaikui.

Bet ar mes visi ją pilnai suprantame ir įvertiname? Ne! O mes tą privalome daryti. Tai yra gražus ir prakilnus darbas gerbti savo motiną. Mes privalome visur ir visuomet tinkamai gerbti savo motinas, ypatingai išreiškime tinkamą pagarbą savo motutėms švęsdami **MOTINŲ DIENĄ**, kaipo atsilyginimą už jos meilę ir vargus del vaikų!

— Montrealietė.

Musų Meno Jėgos Auga

MONTREAL, Que. — Šios kolonijos progresyviai lietuviai menininkai, pastarųjų kelių metų laikotarpyje, iškirto nemažą surpryzą meno srityje, parodydami savo nepaprastus talentus, nežiūrint sunkių sąlygų, eilės kliūčių savo meniškiems gabumams plėsti. Nežiurint visa to, ne gana to, kad su kiekvienu kartu vis geriau ir geriau pasirodo scenoje, o ir sugeba sukūrti veikalus-operetes, apvainikuodami jas keliais desėtkais dainų, kurie žmonėse įgijo didelės simpatijos, o veikalų autoriai iš žmonių užsitarnavo didelių kreditų.

Ar gali būti atliktas didesnis žygis, kaip kelių metų laikotarpyje sukūrimas net visos eilės puikiausių, ilgiausių veikalų atliekamu laiku nuo sunkaus ir ilgo dienos darbo? Kalbamų veikalų autorių žygiai labai dideli, reikalavę įdėti daug laiko, energijos, meniškų gabumų ir pasiaukavimo. Už tai mes jų žygius turime puikiai įvertinti ir jiems tinkamus kreditus atiduoti, nes jie tikrai atliko didelį darbą.

Dar pora savaičių nepračjo, kai turėjome progos pamatyti tik ką parašytą, operatę apvainikuotą net 30 dainų, kuri "gimė" pačių "Jaunimo" choristų tarpe, už kurios parašymą didžiausias kreditas tenka, tai drg. **Pr. Šuplevičiui** ir kitiems choro nariams, kurie jam talkininkavo. Šis kūrinys nebuvo pirmas drg. P. Šuplevičiui ir tikiu, kad nebus paskutinis. Jis neleis savo meniškiems gabumams pūti, nors ir darbo sąlygos jį nemažai apsunkina.

Kitas naujas kūrinys, kurį montrealiečiai turėjo progos pamatyti tik kelios dienos atgal, sukūrtas draugės, kuriai kūrybinį darbą teko atlikti irgi gana sunkiose sąlygose, atitraukiant vieną kitą valandą laiko nuo darbo.

Veikalas gana įdomus, gražus, patraukiantis, nes parašytas iš realaus gyvenimo. Tai trijų veiksmų dramatinis vaizdelis, kuriame atvaizduojamas skurdus našlaitės gyvenimas. Scenos vietomis jaudinančios žmogaus jausmus, iššaukiančios užuojautą ir pasigailėjimą našlaitei, kurios motutė mirus ir priepamotės tenka nešti sunkią gyvenimo naštą. Nors ji turi tėvą, bet tas randasi įtakoje antros savo žmonos, kurios vienintelis troškimas, tai atsikratyti savo podukra. Daug vargo, kančių ir neteisybės tenka pergyventi našlaitei, kurią pagaliaus iš šio sunkaus, slėgiančio gyvenimo išliuosuoja jos tėtulė.

Tai maždaug toks veikalo turinys. Veikalas parašytas gana sklandžiai, nuosekliai, nenuobodžiai, traukiantis visų atyžą, dilginantis jausmus ir graudžią ašarą ištraukiantis.

Už šio veikalo parašymą tenka didelis kreditas, tai mūsų nenuilstančiai darbuotojai meno srityje, ypatingai nepavaduojamai mūsų kolonijoj grimorkai, be kurios grimavimo nė vienas veikalas nepračjo. tai drg. E. Juraitienei. Minima draugė, nors ir šeimyniškai gyvendama ir dirbtuvėje ilgomis darbo valandomis užmušta, vienok rado laiko duoti scenai šį gražų veikalą, kuris žiūrovuose paliko gerą atbalsį apie jos kūrybinį darbą.

Moterims tenka pasididžiuoti, kad mūsų tarpe randasi gabių ir talentingų moterų, ypatingai turi pasididąiuoti montrealietės, nes šis veikalas jau sukurtas ket virtos iš eilės draugės. Įdomu, kuri bus sekanti. Imkime pavyzdį iš šių draugių ir mes pamėginkime savo talentus. O šioms draugėms išreiškime didelę padėką už jų atliktus didelius ir kilnius darbus, pastebėdamos, kad su tuo jų kūrybinis darbas neutri būti užbaigtas.

— Meno Mylėtoja.

Ką Kiti Rašo ar Sako

Kalbėti Galima, Bet . . .

Yra daug kalbama apie darbininkų įtekmę valdžioje. Bet Anglijos darbiečių vadai, Ernest Bevin ir Herbert Morrison, niekada nabuvo kairiais. Ir senos mokyklos įtaka tebedominuoja 33 aukštuosiuose Anglijos valdžios ofisuose.

Žmogus, kuris juos visus išves iki galo, visų kompetentiškų tėmytojų manymu, yra Vinstonas Čiorčilis, kuriam jie suteikė laikiną diktatorystę. Jis tikrai dominuos rekonstrukciją, kuomet pergalė bus laimėta, ir ponas Čiorčilis nežais su svetimais ekonominiais dievais. — **Winnipeg Free Press.**

* * * *

Jeigu Jis Socialistas . . .

Jeigu Bevinas socialistas, tai aš tuomet komunistas. — **Wendell Willkie.**

* * * *

Teisnas Paliko be Galios

Šalis yra karo padėtyje, todel mes negalime peržiūrėti žygius militarinių autoritetų, kurie veda šiandien Kanados reikalus. — **Teisėjas Henderson,** atmesdamas jūrininkų unijos prezidento apeliaciją.

* * * *

Ponas Stanley ir Mokytojai

Ponas Stanley sakoma pernai iš International Nickel kompanijos gavęs $215,530.

Korespondentas apskaičiavo, kad jam išeina po $824 už kiekvieną darbo dieną . . .

Didelio skirtumo tarp pono Stanley $824 ir mokytojų $600 nėra — tik $224 — ir tas faktas, kad ponas Stanley tą sumą gavo už vieną darbo dieną, o mokytojai už visus metus. — **Thomas Richard Henry,** Toronto Evening Telegramoj.

VILNIAUS FABRIKAI IR ĮMONĖS SU KAUPU ĮSPILDĖ SAUSIO PLANĄ

VILNIUS. — Veik visose Vilniaus pramonės įmonėse sausio mėn. gamybos planas ryškiai perviršytas, nes dirbama buvo socialistinių lenktynių tempu. "Šopeno" alaus darykloje kolektyvas sausio mėn. normas perviršijo visu 100%. Įmonėje visą sausio mėn. vyko darbo lenktyniavimas, kuris ryšium su V L-KP (b) suvažiavimu ir XVIII-ąja VKP (b) konferencija dar tebevyksta ir vasario mėn. Valst. odų apdirb. f-ke Nr. 1 ir kailių išdirbimo f-ke "Furs" nustatytas normas darbininkai jau buvo pasiekę sausio 25 d. Pačiame "Furse" normos perviršytos 70%, nors jos patvirtintos tik sausio mėn. viduryje. Saldainių fabrike b. "Kubačka-Sipovičius", kuriame sausio mėn. buvo nemenkų darbo susitrukdymų del meisterių ligos, planas įvykdytas su kaupu. Naujai perorganizuotoje Valst. koklių dirbtuvėje normos 8,000 koklių ir dar viršaus 20 kiln.krosnelių pasiekta per pirmas dvi sausio mėn. dekadas. Dirbtuvė iškvietė dabar į lenktyniavimą Valst. kokliinę ir plytinę, Jašūnų ir Pabradės koklių dirbtuves.

Ypatingų darbo rekordų sausio mėn. pasiekė Vilniaus poligrafijos įmonių darbininkai. Valst. spaustuvėje, kurioje vienintelėje poligrafijos įmonių tarpe vyko socialistinis lenktyniavimas, normos perviršytos net 300%. Šioje spaustuvėje dirba daugiausia kapitalistiniais laikais buvusių poligrafijos bedarbių, kuriems tik Tarybų Lietuvoje vėl atsirado darbas. Valst. Vilniaus spaustuvėje Nr. 1 normos perviršytos 130%. Gražiai išsiskyrė Valst. "Spindulio" spaustuvės mašinų skyrius, kuriame vietoje 1,225,000 atspaudų, padaryta 1,870,000. Taip pat sausio mėn. "Spindulio" knygryšykloje įrišta 25,085 blokai ir knygos, nors buvo numatyta 20,000.

DRAUGĖ BYRIENĖ PASVIKO

TORONTO. — Bangos choras vėl susilaukė savo alto — draugės Emos Byrienės.

Byrienė ilgą laiką sirgo, o pastaruoju laiku pergyveno sunkią operaciją. Bet dabar jau sveika ir sugrįžo į bangiečių eiles.

Nerami Banga

PASTABOS

Tie vokiečiai, kurie bandė pabėgti, matomai yra karšti naziai. Bandyti pabėgti iš tokio tolimo krašto su troškimu vėl bombarduoti Angliją, kaip vienas iš suimtųjų pareiškė, reikia didelio pasiryžimo.

Vienas iš jų, gabenamas atgal į belaisvių kempę, pareiškęs:

"Aš noriu patekti į Ameriką, iš ten į Vokietiją, o paskui, skrendant virš Anglijos, mėtyti bombas, kad sunaikinti Angliją."

* * * *

Kaip atrodo, tai Balkanų karas jau baigtas. Niekas nesitikėjo, kad jis taip greitai užsibaigs.

Kas kaltas, kad naziai taip greitai apsidirbo, dabar sunku pasakyti. Kapitalo agentai, žinoma, ir šiuo kartu kaltina Sovietų Sąjungą.

Kas tik kur atsitinka, vis Sovietų Sąjunga kalta.

Žmonės neturi gėdos.

* * * *

Balkanų klausimui "išsirišus," dabar reporteriams ir vėl bėda. Dabar jie vėl nežino, kur išsiverš susikirtimas.

Vieni iš jų teigia, kad Hitleris gavo iš generolo Franko leidimą užpulti ant Gibraltaro iš Ispanijos teritorijos.

Jeigu tai būtų tiesa, tai tas parodytų, kaip klaidingai pasielgė Anglijos vyriausybė paskolindama Franko vyriausybei net $8,000,000.

* * * *

Kada Hitlerio ir Musolinio fašistai puolė Ispaniją, darbo žmonės šaukė viso pasaulio demokratijas remti Ispanijos respubliką. Bet kaip pasielgė demokratijos?

Ir kaip gi pasielgė Francijos socialistų vadai, kurie pradžioje stovėjo prie valdžios?

Demokratai ir socialistų vadai išdavė Ispanijos respubliką. Dabar už tai toks demokratijom, ypatingai Anglijai, audrą piauti.

* * * *

Žuvo ir keturi Kanados lietuviai bėkovodami prieš generolo Franko, Hitlerio ir Musolinio gaujas. Draugas Zdanauskas, penktas iš Kanados lietuvių, ir po šiai dienai Franko nelaisvėj.

Kanados vyriausybė atsisakė priimti jį atgal į Kanadą. Taip tai jį atsidėkojo Zdanauskui už jo kovą prieš budelį Franką, kuris dabar rengiasi praleisti nazius prie Gibraltaro.

* * * *

Suvienytų Valstijų vyriausybė planuojanti ištirti rekordus 5,000,000 sveturgimių. Būsią tyrinėjama, kaip jie įvažiavo ir ką jie veikė.

Vadinasi, ir Suvienytose Valstijose ponai pasmerkė ateivius.

Bet Suvienytų Valstijų ponai labai klysta, jeigu jie mano, kad priešai slėpiasi tik tarp ateivių. Mari rodos, kad medalius nuo Hitlerio gavo ne ateiviai, o ponai Fordai ir panašūs.

J. Y.

GEGUŽĖS ŠVENTĖS

Mūsų gegužė kalendoriuje vadinama Mai, Maius, nes senovės romėnų šis mėnuo buvo vadinamas Maius, deivės Maia, Atlanto dukters ir Merkurijaus motinos, gamtos, derdingumo ir vešlumo globėjos vardu. Šiai deivei Maia ir buvo skiriama pirmoji gegužės diena. Daugely Romos imperijos vietų, o ypač pačioje Romoje, gegužės pirmoji buvo švenčiama gana iškilmingai: minios linksmų žmonių eidavo gatvėmis, šukaudamos, dainuodamos ir džiūgaudamos, seni, jauni, didi ir maži, visi eidavo prie Capeno vartų į Camene alką, kur buvo deivės Egeria, gimimų, šaltinių derliaus globėjos, aukuras; ten degino jai aukas, burdavo ir spėdavo būsimąjį metų derlių. Be to, nuo balandžio 28 iki gegužės 2 d. būdavo šventės, skiriamos deivei Florai, augalų, javų ir medžių globėjai, tų švenčių metu prašydavo gero derliaus laukams ir pievoms.

Tačiau kelios dienos gegužės mėnesio buvo senovės romėnams ir nelaimingos, tai buvo 9, 11 ir 13 gegužės dienos. Šios dienos buvo skiriamos Lemurijoms, o Lemurijomis jas senovės romėnai laikė nelaimingai miruusiųjų dvasios, kurios, vaiduoklių pavidalu, ateidavo gyvuosius. Tomis nelaimingųjų dvėlių dienomis gyvieji, norėdami jų išsiklausyti ar jas muramuti, atlikdavo keistas apeigas. Tų dienų vidūnaktį šeimos senis ar tėvas kartu šeimoj atlikdavo namų religines apeigas, dovyniu apkinkęs medžiu juodas pupas ir Lemurijoms, kalbėdamas sakralinius maržažodžius, kuriais neutralizuodavo tų dvasių be vietos įsiveržimą. Senovės romėnų buvo tikima, kad vestuvės tarsi Lemurijų dienomis atlekiamos, būsiančios nelaimingos.

Iki šiolai Europoje įsigalėjo pritarimas, kad gegužė esąs apskritai nelaimingas mėnuo, todėl gegužės mėnesį vestuvių kelti nedera.

Verta čia prisiminti, kad iki IX a. gegužės mėnesį būdavo ir Velinių diena, kuriai buvo skiriama 12 gegužės. Tiktai nuo IX a. Vėlinės buvo nukeltos į lapkričio mėnesį, kur jos ir šiandien yra. Visoje Europoje gegužės mėnuo, ypač pirmosios jo dienos, buvo skiriamos pavasario šventėms. Ir nieko stebėtino. Juk gegužės pradžioj visoje Europoje suželdavo žolė, pražysdavo sodai, sudygdavo javai, tai buvo didelis reiškinys žemės ūkio gyvenime. Visai suprantama, kad šie agrikultūros reiškiniai buvo lydimi religinių ir magiškų apeigų, šokių, karnavalų. Juk ir karnavalai, kurių būdavo įvairiais tarpais, bet vis delto pavasarį, buvo germanų siejami su jų žemės ir derliaus deivės Hertos vardu ir kultu. Tos deivės simbolis buvo svarbiausias žemės ūkio įrankis — arklas ar plūgas.

Gegužės šventėms turėjo didėlės įtakos ne tik senovės romėnų augmenijos deivė Flora ir jos šventės Floralijos ir graikų (Dionizijaus, vynuogių ir derliaus globėjo) religijos, bet ir religijos senovės semitų, finikiečių ir net egiptiečių.

Senovės finikiečių dievas Adonis, neapsakomo grožio jaunuolis, kuris buvo sudraskytas šerno, buvo saulės ir žemės derliaus simbolis. Jojo mirties ir prisikėlimo šventėse, kurios buvo pavasarį, buvo iškilmingai sodinami Adonio sodai, turėję reikšti visos gamtos nubudimą bei pasireiškimą jos gyvybės jėgų. Šis Adonio kultas buvo plačiai paplitęs pietų Europoje nuo Rytlos ir Aleksandrijos miestų, nuo Finikijos, Graikijos ir Egipto, iki Italijos, Maroko ir Prancuzijos, o senovės keltų pavasario šventės, vadinamos Beltane, buvo tik pakeistos ir vietos sąlygoms pritaikintos finikiečių dievo Adonio šventės ir apeigos.

Ir ne tik pietinėje Europoje, Vidužemio jūros baseine, bet ir visose kitose Europos tautose, nuo pietų slavų iki normanų ir suomių šiaurėje, gegužės pradžia buvo švenčiama kaip pavasario ir gamtos derliaus šventė. Visi žmonės, o ypač jaunimas, linksmas ir krykštaudamas, eidavo į laukus, miškus ir paupius ieškoti ir parvesti gegužės. Net senovės truverų ir trubadūrų lyrikoje šis jaunimo žygis buvo vadinamas "guerir le Mai" ieškoti gegužės, kur ta ieškomoji gegužė būdavo žaliuoją pavasario medžiai, girliandos ir pirmosios pavasario gėlės, kurių priskynę grįždavo namo. Be to, tose pavasario šventėse gegužė būdavo vaizduojama ligos, įsimeigtos žemėn karties pavidalu, kuri būdavo puošiama žaliomis medžių šakomis, kaišoma margais pavasario žiedais. Kur nors sodžiuje, pakėlėje ar prie kryžkelio buvo jaunimo sodinamas medis ir tokis prigijęs medis, dažnai ąžuolas (ąžuolas Europoje buvo šventas dievų medis), būdavo vadinamas gegužės medžiu. Tokis gegužės medis būdavo jaunimo dabojamas, nes buvo tikima, kad nuo jo laimės ir vešėjimo priklauso jį sodinusio laimė ir dalia. Ir ne tik žmonės, bet ir gyvuliai tose šventėse būdavo kaišomi pavasario žalių šakų vainikais, gėlėmis. Mūsų žmonės per Sekmines puošdami karvių ragus žaliais beržų šakų vainikais ar puošdami namus ir jų duris žaliomis beržų šakomis daro tą patį, ką darė prieš tūkstantį metų Europos gyventojai, švęsdami gegužės šventes. Tose šventėse buvo renkami gegužės karalius ir karalienė. Tai pora geriausių jaunimo atsovų, kurie paskui buvo dabinami žalumynais ir karūnuojami Gegužės vainiku. Tai buvo savotiški ano meto grožio karaliai ir karalienės. Linksmi, dainuodami greito tempo dainas ir choru šaukdami refreną "o Mai, o Mai" grįždavo su gegužės karaliais iš tokio žygio namo.

Kadangi gegužės šventės buvo gamtos atgimimo ar prisikėlimo šventės, tai vietomis tas mirtis (žiemos) nugalėjimas buvo išreiškiamas mirštančios ar mirusios mirties pavidalu. Gamtos atgimimo džiaugsmas pasiekdavo kartais ryškiai efektingas formas, prilygstančias graikų vachanalijas, vykusias graikų pavasario Dionyzijaus (Bachuso) šventėse. Šiametinės ceremonijos turėjo savo specifinę reikšmę: magiškai, imitacijos keliu paskatinti derlingumą pačios gamtos. Viena tokių erotinių vachanalijų buvo ir Valpurgijos naktis Brockeno kalno viršūnėje Vokietijoje, kur balandžio 30 d. vakare, iki gegužės 1 d. ryto vykdavo tariamasis raganų šabasas.

Valpurgijos naktis buvo dalis gegužės pavasario švenčių, gal būt pati ryškiausioji, efektingiausioji dalis, lydima būrimų, kerėjimų, įvairių magiškų veiksmų ir erotinių scenų. Šią Valpurgijos naktį, kaip ir Lietuvoj Joninių vakarą, dalyvaudavo abiejų lyčių jaunimas, bet nuo jų neatsilikdavo ir seniai. Kada krikščionybė tas pavasario šventes ėmė uiti, peikti net drausti, tuomet pati svarbiausioji pagoniškojo ritualo dalis, nugėja. Ainiai, kerėjimai, veng am. [illegible] nakų, traukė naom [illegible] j [illegible] pri [illegible] vietas. [illegible] Brocken kalnu Harco kalnyne, kuris dar vadinamas ir [illegible], vidurinėjais amžiais buvo vadinamas Mons [illegible], kur, vokiečių liaudies [illegible] gegužės vakarą ir Joninių vakarą [illegible], tikslinu suck. [illegible] iš viršų Vokietijos kampų raganos ant šluotų [illegible].

Aukšta, [illegible], [illegible] pasiekiamo Brockeno kalno viršūnėje ir buvo tinkama vieta raganų puotoms, nes žmonės, patys užlipt ir patikrint negalėdami, tikėjo visoms legendoms, kurias tik dvasiškija paleisdavo apie Bloksbergo šabasus. Nuo VII iki XVIII a. tos legendos augo, plito, šaknijo, joms klestėti padėjo ir tieji aršūs raganų procesai, raganų bylos, kurios Vokietijoj labai buvo praktikuojamos XV - XVI a. Žmonės visai pamiršo, kad vadinamoji Valpurgijos naktis buvo tik dalis pirmosios gegužės pavasario šventės apeigų, o ėmė manyti, kad gegužės pirmoji esanti raganų diena ir nelaiminga žmonėms.

Patsai Valpurgijos nakties vardas siejamas su vienuolės šv. Valpurgijos, harmonizuotos 778 m. ir įrašytos kalendoriuje gegužės pirmoj dienoj, vardu Bažnyčia jau nuo seniai kovojo su gegužės šventėmis. Bažnyčios politika pagonybės atveju buvo aiški ir nuosekli, ji didžiųjų pagoniškųjų švenčių dienose dėdavo populiarių šventųjų šventes ir stengdavos suteikti pagoniškosioms apeigoms krikščioniškų prasmę ir reikšmę. Vieton senovės romėnų piemenų ir galvijų šventės paskyrė šv. Jurgį ir šv. Jurgis tapo arklių bei galvijų globėjas, vietoj senovės pagoniškųjų Saulės ir ugnies vidurvasario švenčių padėjo šv. Joną krikštytoją, kuris esąs saulė nušviesti ir paruošti kelią Mesijui. Vietoj senovės saulės švenčių atsirado Kalėdos, vietoj pavasario saulėgrąžos švenčių tasirado Velykos. Buvo svarbu ir gegužės šventėms suteikti krikščioniškų reikšmę. Tas pat buvo svarbu, kai reformacijos laikais, o paskui ir prancuzų revoliucijos laikais, gegužės pavasario šventės imdavo atgimti su visomis stilizuotomis pagoniškomis ar antikinio stiliaus ceremonijomis. Jezuitų ordenas, Vatikanui sutikus, nusprendė visą gegužės mėnesį skirti Marijos garbei ir pavadino jį Mensis bectae Mariae, palaimintos Marijos mėnesiu. Visą gegužės mėnesį buvo laikomos pamaldos Marijai, į kurias stengdavos sutraukti juo daugiau publikos, o šiam reikalui pamaldos buvo atliekamos gimtąja kalba, visai publikai maldininkų suprantama. Popiežius Pijus VII 1815 m. tas gegužės šventes Marijos garbei oficiališkai patvirtino ir paskui gegužė visam katalikiškam pasauly buvo švenčiama Marijos garbei. Senovės gamtos atgimimo derliaus, džiaugsmo ir meilės pagoniškasis mėnuo virto palaimintos Marijos mėnesiu. Tačiau ir pošios metamorfozos gegužės mėnesį dar daug liko pagoniškų apeigų, prisišliejusių įvairių gegužės mėnesio bažnytinių švenčių užuovėjoj.

— J. B.

Anglijos vyriausybė įvedė konskripciją ne tik vyrams, o ir moterims. Štai burys Anglijos moterų, vykstančių į vakarinę Angliją, kur jos bus lavinamos militarinio užsiėmimo, disciplinos ir atatinkamos specialybės Pagelbinėj Moterų Oro Armijoj.

Kempė Trečia

(Iš Miškų Darbininkų Gyvenimo)

PRASČIOKAS

(Tąsa)

Visi komiteto nariai nuvyko į ofisą. Po kiek laiko į valgyklą įeina policmanas ir praneša:

— Jūsų komitetas yra apkaltintas už agitavimą darbininkų nedirbti. Jis areštuotas. Taipgi bus areštuoti ir visi tie, kurie atsisakysite eiti į darbą.

Subruzdo darbininkai ir apspito ofisą. Bet aplink ofisą stovėjo policija rankose laikydami revolverius.

— Draugai, eikite visi į valgyklą ir neikite iš jos, kol nepaleis mūsų komiteto! — šaukė jaunas darbininkas iš valgyklos.

Atėjo į valgyklą knygvedys, perskaitė penkiolika pavardžių ir visiems liepė eiti į ofisą.

— Brangūs draugai! — pasilipęs aukščiau kalbėjo tas pats jaunas darbininkas, Jonas King. — Neikite nei vienas iš valgyklos. Jie nori mūsų veiklesnius draugus išrinkti ir areštuoti, o kitus per prievartą išvaryti į darbą . . .

Tuo tarpu į valgyklą įsiveržė penkiolika policmanų su dviem darbininkų parsidavėliais, kurie rodinėjo su pirštais veiklesnius kempės darbininkus. Paskiau policmanai iškėlė buožes artinosi prie nurodytų darbininkų. Bet apie du šimtai darbininkų sukilo ir visi spietėsi į vieną krūvą, kaip avys artinantis vilkams.

Į vieną vietą puolė keli policmanai ir paleido darban buožes. Darbininkai, matydami, kaip jų draugai klumpa nuo policmanų smūgių, nebeteko kantrumo, puolė per stalus ir prasidėjo kautinės prieš užpuolikus.

— Nepasiduokite! — šaukė virėjas.

Policmanai, matydami, kad jėgos pavartojimas linksta pralaimėjimo pusėn, prasišalino iš valgyklos.

Kietas darbininkų laikymasis pakeitė kompanijos atstovų nusistatymą. Jie pradėjo tartis su komitetu. Po ilgų diskusijų, sutartis buvo padaryta, su mažais pakeitimais.

— Dabar prašome pasirašyti po šia sutartimi, — paprašė komiteto pirmininkas, Antanas.

Pasirašė abu kompanijos atstovai, bosas ir septyni darbininkų komiteto nariai, ant dviejų kopijų.

Komiteto nariai sugrįžo į valgyklą nešini rankose sutartį. Valgykloje esanti darbininkai komitetą pasitiko su griausmingom ovacijom ir dainomis.

bėjimai ir kartu buvo daroma kovos nuostolių apyskaita: policijos sužeistiems darbininkams buvo aprišamos žaizdos.

Komiteto pirmininkas, Antanas, atsistojo ant dėžės.

— Brangūs draugai!

Iš didelio triukšmo, momentaliai pasidarė mirtina tyla:

— Sunki, intensyvi, visos žiemos unijinė kova užsibaigė aštriu ir net kruvinu susikirtimu. Mūsų vieningas laikymasis pergalėjo viską, nors kai kuriems teko nukentėti: iš mūsų pusės du draugai sunkiai sužeisti į galvas, o septyni lengviau . . .

Komiteto pirmininkas, apibudinęs darbininkų laimėjimus, perskaitė padarytą sutartį:

— Sulyg žemiau pasirašiusiųjų Akmono Medžio Kompanijos atstovų ir Miškų Darbininkų Unijos Akmono Medžio Kompanijos 3 kempės darbininkų komiteto narių, visiems kempės darbininkams nustatoma 10 valandų darbo diena; už viršlaikį turi būti mokama laikas ir pusė. Kempės administracija negali darbininkų priimti ir atleisti be kempės darbininkų sutikimo. Mokestys pasilieka tas pats, ant kokio susitarė pradėdant darbą; kitą sezoną pradedant, visiems darbininkams turės būti mokamas unijinis atlyginimas, sulyg padarytos sutarties tarp unijos ir kompanijos. Pasirašo . . .

Po neilgų diskusijų sutartis vienbalsiai buvo užgirta. Ant galo Jurgis Tomsonas padarė išvadą kovos rezultatų ir visi darbininkai skirstėsi iš valgyklos patenkinti iškovotais laimėjimais.

* * *

Nors darbo sąlygos pagerėjo, bet veik visi darbininkai laukė tos dienos, kada pasibaigs miško darbas, nes nuobodus visos žiemos kempių gyvenimas pasidarė tiesiog įkyrus.

Taip tęsėsi savaitė po savaitei ir artinosi prie užbaigimo darbo.

Vieną dieną į darbą nebeišėjo apie šimtas darbininkų, kurie po pusryčių sustojo prie ofiso durų eilėje, ir kiekvienas grįžo iš ofiso su šmotu popierio, kuris buvo kaipo atlyginimas už paliktą miške darbo jėgą.

Už trijų dienų po pirmos laidos, tapo paleisti veik visi darbininkai. Pasiliko tik keletas, kurie per vasarą prižiūrės kempes, išmazgos paklodes, kurios per visą žiemą nebuvo valomos, išskyrus tą, kad retkarčiais vienas kitas išsinešęs į lauką su pagaliu apdaužydavo abu šonu, iškratydamas dalį dulkių.

* * *

Didelis traktorius traukia purvinu keliu trejas roges prisėdusių darbininkų. Sniego jau veik nėra, tik pravėžose laikosi ledas, bet vietomis ir čia ištirpęs. Rogės, užėję ant plikos žemės, duoda įkyrų, spiegiantį balsą. Darbininkai linksmai šnekučiuojas, o kiti susitarę užtraukia kokią liaudies dainą, kurios garsas nuaidi po plačiuosius miškus.

Pavakary traktorius pasiekė miestelį. Stotyje visiems darbininkams čekius iškeitė pinigais. Netrukus traukinys vyko į Fort William. Darbininkai karštai atsisveikino su išvykusiais. O likusieji laukė traukinių vykimui į kitas vietas.

Antanas, iškeitęs čekį ant pinigų, gavo dvylika dešimtdolerinių ir septynios dešimts penkis centus. Pinigus susidėjo į piniginę, paliko visus darbo draugus ir nusiskubino prie viešbučio.

Eidamas pro šalį viešbučio, Antanas pro langą pamatė Lilį stovinčią už stalo (baro). Nežinojo kas daryti? Ji atrodo dar gražesnė, kaip paliko. O jis? Plaukais apauges, drabužiai susivėlę. Pasižiūrėjo į lango stiklą. Veidas nuo vėjo ir šalčio pasidarė šiurkštus, rudas, kaip medžio žievė. Gėdinosi ir pasirodyti Lilai tokiame stovyje. Bet jos laiškai tokie draugiški, artimi ir atviri, traukė jį greičiau pasimatyti, pasikalbėti su ja. Priėjo prie lango. Sustojo. Pirštų galais pamažu pabeldė į langą. Lili atsisuko, gerai pasižiūrėjo, tuojaus šoko iš už baro ir išbėgo į gatvę.

— Sveika Lili!

— Sveikas, sveikas, Antanai, — tarė tiesdama ranką.

Lili apsidairė aplink.

— Einam, Antanai, tenai į užkampį. Aš nenoriu, kad mano savininkas mane matytų stovinčią gatvėje ir kalbančią.

Pasuko į užkampį. Antanas ir Lili vienas į kitą ilgai žiūrėjo, kaip kelioliką metų nesimatę. Lili akyse pasirodė džiaugsmo ašaros. Antanas apkabino Lilį ir prispaudė jos švelnų veidelį prie savo kelių dienų neskųsto ir šiurkštaus veido.

— Kaip sekėsi, Antanai, dirbti miške?

— Neblogai. Bet aš turiu ir tau, Lili, padėkoti visų kempės darbininkų vardu, už taip didelę pagalbą.

— Antanai, mano susipažinimas su tavim ir Jurgiu Tomsonu, mano nuomonę labai pakeitė. Aš dabar visai kitaip pradedu galvoti apie gyvenimą, kaip pirmiaus.

— O kaip tau, Lili, einasi? Gal jau apsipratai ir nebenori niekur važiuoti iš čia?

— Kuo toliau, tuo blogiau. Stačiai nebėgaliu pakęsti savo savininko ir tokio darbo. Kad žinočiau, kad tuojaus gaučiau darbą didesniam mieste, tai greičiausiai bėgčiau iš čia. Bet dabar . . . kaip aš ten gyvensiu? — nuleidus galvą žemyn kalbėjo Lili.

— Aš dabar turiu pinigų virš šimto dolerių. Savo prižadą aš galiu išpildyti ir pagelbėti jums, kiek tik aš galėsiu. Aš tikiu, Lili, kad jūs mieste darbą gautumėte. Aš važiuoju į Torontą ir jeigu norite, tai važiuojam kartu.

Lili susimąstė. Po geros pauzos pamažu tarė:

— Blogiau gal jau nebus. Važiuoju. O kada išeina traukinys?

— Pusė po dešimtos naktį. Reiškia, dar penkios valandos.

— Bet, Antanai, aš turiu bėgti prie darbo. Dabar vakarienės laikas, tai daug darbo. Nelabai būtų malonu, kad tas nenaudėlis sužinotų mūsų planus pirm laiko. Stotyje manęs lauk. Prieš pat išeinant traukiniui aš ten būsiu. Iki pasimatymo, Antanai!

— Iki, Lili!

Antanas nuėjo pas plaukų kirpėją, apsikirpo, apsiskuto. Nuėjo atsisveikinti su unijos organizatorium.

— Sveikas, drauge Antanai! — Jurgis Tomsonas džiaugsmingai sveikino, tiesdamas dešinę.

— Sveikas, drauge Tomson. Atėjau atsisveikinti ir padėkoti už taip didelę ir nejkainuojamą paramą unijiniame veikime.

— Nėra už ką. Tai mano pareiga suteikti visą paramą pradedantiems organizuotis. Bet tu, Antanai, tai atlikai svarbiausį darbą ir didžiausias kreditas už suorganizavimą trečios kempės ir sudarymo kontrakto su kompanija, tau priklauso. Žinai, Antanai, pasilik čia miestelyje su manim, tu reikalingas čia unijiniam veikimui.

— Labai aš mylėčiau pasilikti. Nėra man smagesnio darbo, kaip vedimas darbo žmonių prie susipratimo už geresnę ateitį. Bet aš turiu važiuoti į Torontą. Ten turiu atlikti keletą asmeninių reikalų.

Antanas su Jurgiu Tomsonu iškalbėjo tris valandas ir daugiausia apie miškų darbininkų gyvenimą ir jų organizavimą. Išeidamas Antanas pareiškė:

— Laimingo pasisekimo, drauge Tomsonai, garbingame darbe. Rudenį, aš tikiu, dar pasimatysime. Manau grįžti į trečią kempę.

* * *

Traukinys vis smarkiau ir smarkiau traukė į pietryčius. Viename vagone sėdėjo Antanas ir Lili; kitoje sėdynėje, priešais, Petras, Antano brolis.

* * *

Atvykus į Torontą, Lili po trijų dienų gavo darbą saldainių fabrike. Antanas visą vasarą išbuvo be darbo.

Po penkių mėnesių Antanas su Lili vėl važiavo tuo pačiu keliu, tik jau į vakarus. Lili vyko pas tėvelius į Vancouverį, o Antanas į mišką, į tą pačią kempę, bet jau į organizuotą, unijinę.

GALAS

VANDENS KELIAS IŠ KAUNO Į RYGĄ

Gyva Tarybų valdžios dinamika iškelia vis naujus įdomius ir svarbius sumanymus. Prieš kelias dienas skaitėm dienraščiuose apie projektuojamąjį vandens kelią iš Nemuno Nevėžiu ir Lėveniu į Lielupę, iš Kauno į Rygą.

Pati tokio kelio mintis nėra nauja. Jau 1802 metų Rusijos vandens kelių aprašymas mini Nevėžį, pro kurį artimoje ateityje esą manoma atidaryti kelią laivam iš Nemuno į Rygos uostą; dėl smarkios srovės aukščiau Kėdainių upė turėsianti būti užtvenkta.

1797 metais, tik žlugus Lenkijos ir Lietuvos politinei nepriklausomybei, rusų inžinierius gen. de Vitte atliko reikalingus tyrinėjimus ir paruošė projektą Nemunui sujungti su Ryga, užtvenkiant Nevėžį 16 vietų, perkasant kanalą 6 km. ilgumo Panevėžio apylinkėse ir dar šliužuoti Lėvenį, Mūšą ir Lielupę. Kitą kartą tyrė tą kelią 1824 metais gen. majoras Korbonjeras ir inž. pulkininkas Rakasovskis ir jie rado, kad numatyto kanalo vieta tinkama, bet šliūžams maitinti Nevėžyje bei Lėvenyje neužtektų vandens debito. Vandens malūnai, įtaisyti vienoje ir kitoje upėje, skundės jų nusekimu, galį malti tik keletą valandų per dieną. Daugiausia dėl tos priežasties sumanymas nebuvo realizuotas.

Kuriam reikalui buvo mėginta rasti kelią iš Nemuno į Rygą? Vandens keliai — patogiausi ir pigiausi masiniam žaliavų ir stambių prekių transportui. Gamta nuskriaudė centrinę Rusijos lygumą vandens keliais. Volga iteka į uždarą Kaspijos jūrą, Donas — neturtingas vandeniu, Dniepras, Dauguva, Narova, Volchovas, Svirė — turi pavojingus slenksčius, Nemuno žiotys atiteko Vokietijai ir upė buvo uždaryta nuo jūros. Tuo tarpu Nemunas jau buvo dirbtiniais keliais sujungtas su kitų upių sistėmomis: Oginskio kanalu su Dniepru, Augustavo kanalu — su Visla. Laisvas, aplenkiant Vokietiją, išėjimas iš Nemuno į jūrą atidarytų kelią laivams iš viso Dniepro, aukštupio ir Vislos baseino, kurios žiotys taip pat buvo surakintos. Todėl 1797 — 1824 metais rusų inžinieriai ieškojo kelio iš Nemuno į Baltijos jūrą, aplenkiant Klaipėdos kraštą.

Rusų inžinieriai tyrė du tokio kelio variantus: 1) per Dubysą ir Kurtuvėnų slėnį į Ventą, 2) per Nevėžį ir Lėvenį į Lielupę. Techniškai pirmasis variantas yra daug sunkesnis: laivas nuo Nemuno turi pasikelti 91 metr. ligi takoskiros ir nusileisti ligi jūros 107 m. Tuo tarpu antrame variante tektų pasikelti tik 33 m. ir nusileisti 52 m. Variantų pasirinkimą nulėmė įsitikinimas, kad takoskira tarp Dubysos ir Ventos geriau aprūpinta vandeniu iš Rekyvos ir Kurtuvėnų apylinkių ežerų. Prie to prisidėjo toji aplinkybė, kad Ventspilio uostas Ventos žiotyse neužšąląs žiemą kaip Rygos uostas; tačiau užšąlą ir kanalai!

1824 — 1830 metais buvo pradėtas vykdyti Ventos — Dubysos kanalo kasimas, rusų vyriausybei kaštavęs 10.7 milijonų rublių. Dėl stambių vagysčių ir 1830 m. sukilimo darbas nebuvo baigtas. Darbus mėginta atgaivinti keletą kartų, bet visada sugebėdavo trukdyti gudrios svetimos intrigos.

Klausimas vėl iškilo 1901 metais: buvo vėl ištirtas Ventos — Dubysos kelias. Latvių inžinierius Jansons 1907 metais įteikė Rusijos vidaus vandens kelių valdybai rimtą motyvuotą memorandumą, įrodydamas kelio iš Kauno į Rygą pranašumą. Vienintėlis argumentas prieš šį variantą — nepakankamas Nevėžio ir Lėvens aukštupių vandeningumas — naujosios technikos šviesoje pasirodė visai nereikšmingas: jau įtaisyta daug naujų kelių su dirbtiniu vandens kėlimu, kaip, pav., Volgos — Maskvos kanale. Siurbliai kelia vandenį į aukštesnį takoskiros ruožą, o energiją siurbliams teikia vandens turbinos, kurias suka vanduo, tekėdamas į žemesnę kanalo dalį. Kitur daromi mechaniški keltuvai, kuriais laivai be jokių vandens nuostolių keliami po keliolika metrų.

1914 metais buvo pasirengta rimtai tirti patogesnį kelią, kuriam buvo, pagaliau, pripažinta neginčijama pirmenybė. Karas sulaikė šio įdomaus sumanymo įgyvendinimą.

Kol Nemuno žiotys buvo lengviau pricinamos, dirbtinių vandens kelių projektai atrodė visai nereikalingi (plg. mano darbą apie Nevėžį 1936 m., pusl. 94). Dabar aplinkybės griežtai pasikeitė. Didelės Rusijos ir Ukrainos upės galingosios TSRS teshnikos panaudotos darbui: Dniepre, garsiųjų slenksčių vietoje, veikia didžiulė Dnieprogeso hidroelektrinė stotis. Volchovo stotis patvenkė tos upės slenksčius. Pasikeitė politinės sienos, dėl kurių keliolika metų Nemunas buvo suskaldytas tarp kelių valstybių ir faktiškai nenaudojamas. Pagaliau — Tarybų Sąjungoje labai daug dėmesio skiriama vandenims, kompleksiniam jų naudojimui energetikos, melioracijos, pramonės, sanitarijos ir transporto reikalams.

Visai suprantama, kad naujų tarybinių inžinierių dinamika tuoj rado pritaikymą. Nelemtas mūsų nepaslankumas, dėl kurio tiek metų sugaišta su Nemuno kilpa, su Nemuno reguliavimu, su eile kitų būtinų darbų čia susiduria su kita pasaulėžiūra. Jei sumanymas rimtas, jei jis gali būti naudingas šalies ūkiui ir suteiks darbo laisvai jėgai, jam užtikrinta vyriausybės parama. Jis gali būti realizuotas, kaip jau įvykdyta ar įtraukta į planą eilė tokių milžiniškų ir didingų sumanymų, kaip Didžiosios Volgos, Volgos — Dono kanalo ir kiti projektai.

Šiuo metu vandens kelias iš Kauno į Rygą duotų pigų ir užtikrintą kelią masinėms prekėms iš Dniepro baseino ir iš artimų Nemunui sričių. Augustavo kanalas, sienos perkirstas, pasmerktas sunykti. Rygos uostas gerai įrengtas; čia nesunku prekes perkrauti į didelius jūrinius laivus; tam reikalui tinka visas Lielupės žemupis. Takoskiros ruožo maitinimui gali pritrūkti vandens, ypač Lėvens baseine; tam tikslui tektų vandenį imti iš Šventosios ties Andrioniškiu: moderni technika lengvai nugali tokias kliūtis. Nevėžio vaga pagilinta ar užtvenkta lengvai pritaikoma tokio didumo laivams, kurie gali plaukioti Nemuno vidurupiu. Užtat Lėvens slėny racionaliau iškasti dirbtinį kanalą — tiesesnį ir taisyklingesnį. Tarpas tarp Nevėžio ir Lėvens Sonžylos slėnių peržengti visai nesunku: dabar čia įtaisytas kanalas vandens pertekliui iš Lėvens į Nevėžį nuleisti. Lielupę teks reguliuoti ir šliužuoti tik ligi Mintaujos (Jelgavos); žemiau upė pakankamai gili ir tinka dideliems laivams.

Numatomi tyrinėjimai leis paruošti rimtą projektą. Mes netrukus galėsime būti liūdininkais didelių darbų, kurie turės gan didelės reikšmės mūsų kraštui, ypač Kėdainiams ir Panevėžiui. Gyvename tikrai įdomius laikus!

— Prof. S. Kolupaila.

Teisingiausios Žinios Apie Lietuvą Telpa Liaudies Balse.

Atrodo kaip nazių bombų darbas. Tačiau tai ne nazių bombų darbas, o žemės drebėjimo darbas. Kairėje matote katedros griuvėsius Colima mieste, Meksikoj. Ši katedra buvo sugriauta žemės drebėjimo keli metai atgal. Dabar ir vėl sugriovė. Dešinėje — Venustiana Carranza gatvė tam pačiam mieste. Apie 15,000 žmonių liko be namų vien šiame mieste. Nuostoliai labai dideli.

KĄ PATYRĖ LIETUVOS MOKSLO DELEGACIJA TARYBŲ SĄJUNGOJE

Kauno universiteto rektorius prof. A. Purėnas grįžęs iš Maskvos, kur viešėjo kaip mūsų mokslo delegacijos narys, apie patirtus įspūdžius "Eltos" korespondentui pareiškė:

Mūsų delegacijos pagrindinis uždavinys buvo susipažinti vietoje su TSRS aukštosiomis mokyklomis ir užmegsti glaudų kontaktą su vadovaujančiais tarybinio mokslo asmenimis. Kadangi mūsų delegacija buvo gana skaitlinga, tai mokslo įstaigas lankėme separačiai. Aš su draugu Matuku aplankiau Maskvos universiteto fizikos ir chemijos fakultetus, Karpovo vardo chemijos institutą, Mendelejevo vardo chemijos institutą, akademiko Želinskio vardo universitetą, Lenino vardo biblioteką, kuri yra bene viena didžiausių bibliotekų pasaulyje ir kt. vietas. TSRS mokslo institucijos yra glaudžiai suristos su visa socialistine statyba. Kitaip ir negali būti šalyje, kur mokslas yra liaudies tarnyboje. Visi mokslo darbai, tyrinėjimai ir tt., turi vieną tikslą: kelti liaudies gerovę, pagreitinti komunistinės visuomenės pastatymą.

Fizikos ir chemijos mokslo įstaigos, kuriomis aš ypatingai domėjausi, glaudžiai bendradarbiauja su pramone. Nėra pasaulyje kitos šalies, kur fizika ir chemija taip glaudžiai būtų susijusios su praktika, kaip Tarybų Sąjungoje.

Pabrėžtina yra didžiulė TSRS pažanga chemijos ir fizikos srityje. Visa eilė brangiausių precizinių aparatų, kurie anksčiau buvo gaunami tik užsieniuose, šiandien gaminami pačioje Tarybų Sąjungoje. Jie yra labai geros kokybės ir nebrangūs. Net ir optikos aparatūra, kurios gamyba yra labai komplikuota, dabar gaminama socializmo šalyj.

Naujųjų mokslo kadrų parengimas Tarybų Sąjungoje pastatytas nepalyginti geriau, negu bet kurioje kitoje pasaulio šalyje. Tarybų valdžia mokslo įstaigoms ir studijuojančiam jaunimui stengiasi sukurti geriausias darbo sąlygas. Visose mokslo įstaigose, kurias tik aplankėme, matėme didelės, turtingas bibliotekas, pricinamas ne tik mokslo personalui, bet ir studentams, kurie erdviose ir patogiose skaityklose gali naudotis literatūra. Darbas mokslo įstaigose vyksta labai intensyviai. Nors mes lankėmės atostogų metu, vis dėlto, teko matyti sparčiai dirbant tiek mokslo personalo asmenis, tiek ir studentus.

Studentai gyvena beveik be išimties bendrabučiuose. Teko aplankyti vieną didžiausių studentų bendrabučių Sokolnikuose (Maskvos priemiestyje), kuris vadinamas studentų miestu. Tai yra ištisa eilė namų, kurių koridorių bendras ilgis siekia apie 4 km. Namai šviesūs, švarūs ir jaukūs. Atskiruos kambariuos, atsižvelgiant į kambario plotą, gyvena įvairiai — nuo 3 ligi 8 asmenų. Bendrabučiai tvarkomi universiteto administracijos. Studentų profkomas kontroliuoja jų tvarką. Prie bendrabučių yra valgykla, kurioje studentai už neaukštą kainą gauna sveiką maistą. Bendrabučiuose taip pat yra salė pramogoms ir gimnastikai, pirtis, klinika, vaikams lopšelis, darželis ir kt. Už bendrabutį studentai moka tik 7% nuo stipendijos.

Yra ištisa eilė tyrimo institutų (kaip, pavz., Karpovo, Mendelejevo ir kt.), kurie priima tik aspirantus, t. y. baigusius universitetą gabesnius asmenis, kurie ruošiasi įsigyti m o k s l o laipsnį. Jiems 3 metus tenka dirbti prie atitinkamų katedrų, išeiti individualiai nustatytą programą, parašyti ir apginti dizertaciją. Apgynęs dizertaciją, aspirantas gauna mokslo kandidato laipsnį ir turi galimybę ruoštis profesūrai. Visą laiką, besiruošdami į mokslo kandidatus, aspirantai atlieka įvairius tyrimo darbus.

— Visur kur tik lankėmės, — nurodė toliau prof. Purėnas, — negalėjome atsigėrėti mums parodytu nepaprastu nuoširdumu ir dideliu dėmesiu. Visiems mūsų delegacijos nariams susidarė įspūdis, jog esame tarytum pas labai senus ir gerus savo bičiulius.

Specialiame posėdyje, kuriame dalyvavo aukštųjų mokyklų komiteto prie TSRS LKT pirmininkas drg. Kaftanovas, jo padėjėjas drg. Žukovas, universitetų skyr. vedėjas drg. Novikovas ir visa mūsų delegacija (16 asmenų), mes painformavome vadovaujančiuosius tarybinio mokslo asmenis apie padėtį mūsų aukštosiose mokyklose, o taip pat išaiškinome visą eilę mums rūpimų klausimų. Dar šį semestrą bus paruoštas Lietuvos TSR aukštųjų mokyklų statuto naujasis projektas, kuris bus įgyvendintas nuo ateinančių mokslo metų pradžios. Šį semestrą aukštųjų mokyklų komiteto pirmininkas ar jo pavaduotojas atvyks susipažinti vietoje su mūsų aukštosiomis mokyklomis.

Baigdamas drg. universiteto rektorius nurodė, kad tuo metu, kai kapitalistiniame pasaulyje mokslas naudojamas vien tik naikinimo, karo ir masių žudymo tikslams, socializmo šalis įrodė, jog ji yra tikrojo mokslo tėvynė, žmonijos kultūros ateitis.

Jeigu Liaudies Balso neskaitai, tai kas pasaulyje dedasi nežinai.

Kaip Tobulinamas Susisiekimas Lietuvoj

VILNIUS. — Bus suorganizuoti šoferiams kursai Vilniuje — 2, Kaune — 3, Šiauliuose — 1, ir Panevėžyje — 1. Kursai bus trijų rūšių: 3 — mėnesiniai tiems, kurie jau yra susipažinę su šoferyste ir nori įsigyti kvalifikacijas, 4 — mėn. tiems, kurie nori dirbti ir lavintis šoferystėje ir 6 — mėn. — kurių pratimai vyks vakarais, netrukdant kursų klausytojams dirbti dienos metu savo tiesioginį darbą. I-jame šių metų pusmetyje numatoma išmokslinti 430 naujų šoferių, 120-čiai pakelti kvalifikacijas, o II-me — 370 naujų ir 80 aukščiau kvalifikuotų šoferių. Per metus kursai išleis apie 1,000 šoferių. Kursų organizavimu rūpinasi Švietimo ir Komunalinio ūkio 1. komisariatai. I-ji šios rūšies kursai jau sausio 20 d. prasidėjo Kaune. Po to palaipsniui bus atidaromi Vilniuje, Šiauliuose ir kitur, kur tik yra numatyta. Šiuo metu yra labai svarbu, kad jau dabar komisariatai, įstaigos, įmonės, visi darbo kolektyvai savo žinioje numatytų kandidatų šoferių kursams kadrus ir suteiktų apie tai žinias Kom. ūkio 1.komisariatui Vilniuje. Kursai bus nemokami. Į juos įsirašyti galės kiekvienas darbo žmogus pateikęs profsąjungos pažymėjimą ir psichotechnikos gydytojo atitinkamą liudijimą. Neorganizuoti piliečiai, kurie norės kursus laikyti, turės taip pat pristatyti psichotechnikos gydytojo pažymėjimą ir DV milicijos skyriuje liudijimą.

Susirūpinta tarpmiestinio autobusų susisiekimo reikalų patobulinimu. Šiems reikalams numatyta gauti iš TSRS respublikų 300 autobusų. Bus atidaryta daug visai naujų ruožų. Be to, ypatingas dėmesys pertvarkant šiuos reikalus bus atkreiptas į tarpmiestinio krovinių sunkvežimiais pervežimo prapiėtimą. Valstiečiai didele nuolaida galės tuo pasinaudoti perveždami savo produktus į miestus.

Rūpinantis transporto reikalų planingu tvarkymu, numatoma išplėsti ir suracionalizuoti arklių transportą, KULK transporto valdyba perėmė šios rūšies dvi kontoras Kaune ir 1 Vilniuje. Jos bus reikiamai pertvarkytos. Kiekvienoje jų bus po 100 arklių vežimų, kurie galės pervežti tiek pat, kiek perveža 40 sunkvežimių. Tatai padės paspartinti vagonų iškrovimą stotyse, o daugeliui komisariatų, įmonių, įstaigų — skubiai ir nebrangiai pervežti reikalingą inventorių.

Vilniuje šiais metais miesto susisiekimo autobusams bus statomas garažas, kuriame sutilps apie 120 mašinų. Garažo statybai bus išleista 1.2 mil. rublių. Taip pat šiais metais bus statoma užmiesčio autobusų stotis ir garažas. Šiai statybai asignuojama 1.5 mil. rublių.

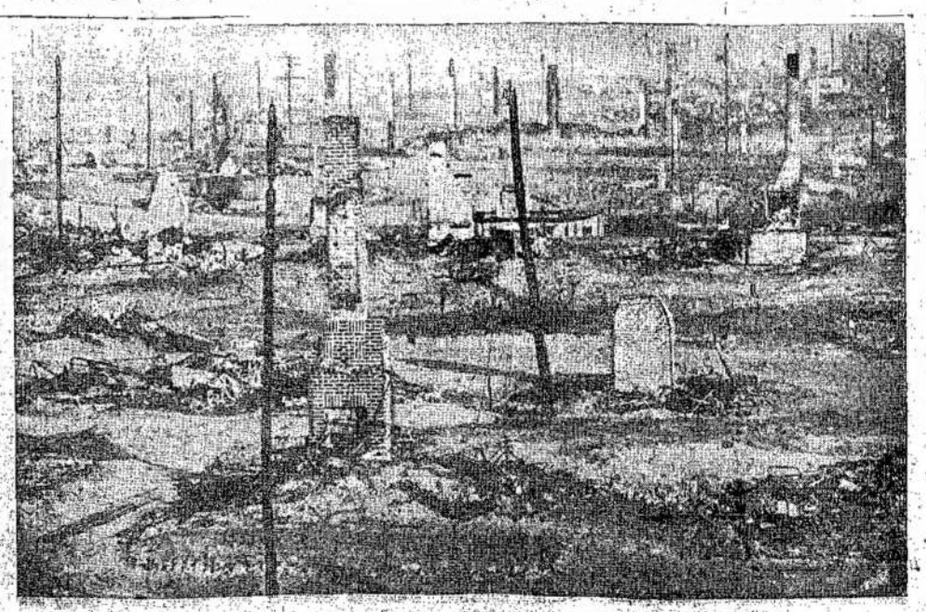

Kuomet užsidegė miškai Bostono apylinkėj, tai smarkus vėjas užputė liepsnas ir ant vasarnamių "miesto" apie 30 mylių žemiau Bostono. Apie 500 vasarnamių gaisras visai sunaikino, kaip kad parodo paveikslas dešinėje.

SveikatosSkyrius

Dr. J. J. Kaškiaučius, 536 Summer Ave., Newark, N. J., USA

Na, Tai Ar Gi Galima Išsigerti?

Ligšiol mes kalbėjom apie alkoholį, kaipo apie svaigalą ir nuodą. Alkoholis toks ir yra. Jis yra svaigalas, narkotikas ir nuodas. Ir, kaip ir bet koks kitas nuodas, taip ir alkoholis ypač pragaištingai veikia žmogaus organizmą, kai jo dažniau vartoji ir kai jo po daug vartoji.

Čia nevienam gali pasirodyt keista. Kaip gi čia dabar gali taip būt, kad, jei alkoholis yra nuodas, tai kam jo yra daugely vaistų, ypač skystų vaistų? Kam tūli gydytojai pataria alkoholį vartoti tūlose ligose?

Gerai, Draugai. Tai tiesa, kad kai kada po truputį alkoholio vartojama tūlose ligose, nors, žinoma, da geriau būtų visai be jo apseiti, — vartoti kitokių, tikresnių ir saugesnių vaistų. Bet, pasitesindami, jog alkoholis mažose dozėse yra kartais ir vaistas, nepradėkite bent jau to vaisto perdažnai ragauti. Nuo kamuoliuko — kumeliuko. Nuo burnelės, nuo stikliuko, nejučiomis ir prie stiklo-kito prisipratini, o tada jau nebelengva atprasti. Atsargiai su ugnėle! Alkoholis yra ugnis skystimo pavidale. Skystoji liepsna. Ji degina, išdegina vidurius, organus, audinius.

Blogumas su alkoholiu, kad ir po truputį vartojant, yra tame, kad jis gadina audinius, kad jis vis viena yra nuodas ir kad jis padaro palinkimo tukti. Žmogus pasidaro peršunkus, per-riebus ir silpnas.

Kas aršiausia, tai **alkoholis nepergalimai prijaukina prie savęs** žmogaus organizmą. Kad ir nuo mažų dozių alkoholio, kaip ir nuo kitokių svaigalų, kaip opijus, morfina kei kokaina, žmogus prisipratina taip, kad paskui ir norėdamas nebejstengia atsipratinti. Nebegali be jo apseiti ir pradeda po daugiau jo vartoti, kol pavirsta įgudusiu, chronišku alkoholiku-girtuokliu.

Alkoholis tikrenybėj nėra nei vaistas nei maistas, o tik svaigalas, svaiginamas gėralas, — tam jis ir vartojams. Tiesa, mažomis dozėmis ir labai atmiežtas, alkoholis suteikia truputį lyg ir maisto. Bet jis nėra nei geras nei tikęs maistas. Žmonės greičiau pavirs angelais, negu alkoholis nustos būti **pavojum**. Kvaila yra manyti, būk alkoholis vartojama dėl maisto, dėl valgymo. Ne. Nuodinga ir svaiginanti alkoholio veikmė yra ta vilione, kurios taip labai ieško nelaimingieji kentuoliai, vildamiesi joje užsimiršti, paskandinti savo siel-artus.

Tačiau galima sutikti su tūlų gydytojų nuomone, kad lengvas vynas, po truputėlį vartojamas, neužsitarnauja to atkaklaus smerkimo, kokį parodo neblaivūs blaivybės šalininkai. Sulig kieno amžiu, bendra sveikata ir gyvenimo būdu yra leistina po truputį lengvo, skysto, atmiežto vyno vartoti, bet tik patys lengvieji, ypač vynai. Tik jie turi būt gerai padaryti, geros rūšies ir gerai atskiesti laike vartojimo. Tik tokiam pavidale galima kartais po truputį pavartoti. Deja, "po truputį" yra labai teslus, labai elestingas pasakymas, ir yra rimto pavojaus, kad jo perdaug neištęsus.

Kaipo vaistas, ir gi tiesa, kad alkoholis kai kada tebevartojamas. Daugiausiai tai yra todėl, kad, kokiam greitam reikalui prisiėjus, alkoholis dažniausiai pasimaišo po ranka. Kolei tu kokių vaistų suieškosi, sulakstysi kur į vaistinę, tai čia tuč tuojau padavei ligoniui degtinės burnelę, — ir jam jaukiau pasidaro, nors ir tik tam trumpam kartui. Alkoholis žmonėse vis da tebeskaitomas "liekarsta," ir beveik kiekvienoj gryčioj užeitum kur įglausta kokio stipraus "uždaralo," su šaknelėmis, su pipirais, su uogomis, su pupalaiškiais ar kitokiais paraliais. Tos visos trejankos, trejos devynerios, visokios "macnios" sunkos, gyduolės nuo "gumbo" daugely vietų tebelaikoma neužtarnautoj pagarboj.

Jei ir ne ligoje, taip ir taip sau kada alkoholis, girdi, yra geras daiktas. Išmest po stikliuką prieš valgymą esą sveika viduriams: girdi, tau ir valgymas geriau lenda, per gerklę slidžiau nuslenka, ir viduriai geriau permala. Ar taip yra, pažiūrėkim.

Kai esi labai nuvargęs arba tau užėjo kokia karštligė ir valgyt visai nesinori, tai kartais tau apetitas pasidaro kiek geresnis, kai išgeri kokį stiklą alaus arba kokį šaukštą degtinės, su vandeniu atmiežtos. Tada išsisunkia viduriuose daugiau syvų, ir nuo to sakoma lieka tam tarpui geresnė, geriau norisi valgyt. Čia nemažai dar ir psichinio efekto padaro gėrimo kvapsnys ir jo skonys. Jeigu jau tai prisėlna tvertis alkoholinio akstino priemonių, tai reikia apisaugot, kad tai nepasikartotų perdažnai. Jei retkarčiais, tai da pusė bėdos, bet pradėjus perdažnai, rebulingai prieš kiekvieną valgymą po burnelę-kitą išsimesti, jau bus blogi popieriai: įsivyruos **chroninis alkoholizmas**. Kur sakoma nuolat prasta, vely jau vartoti šiaip kokių karčių vaistų: čemeryčių arbatos, kartymedžio (kvasijos) arbatos, peruviškos žieves (cinchonos) arbatos, činčiberio arba grybelio arbatos. Bent bus daug saugiau ir tikriau.

Besitaisant po ilgų, varginančių ligų, esti nuotikių, kur galima imti po truputį lengvo alkoholinio gėralo prieš valgį. Neilgam, bet tik tūlam laikui. Geriausiai tinka šampanas, nes jame alkoholio nedaug, bet daug yra naudingų viduriams angliačario dujų. Šiaip smarkesnis vynas reikia atmiežti — portvynas, Madeiros vynas. Alus, ėlius, porteris, angliškas juodasis alus ("braun stout"), apynių gira bei ekstraktai irgi tinka tokiais atvejais — bet mažmožis dozėmis, prieš valgį.

Pakartojame: reikia atsargiai. Nereikia vartoti kokių smarkių mišinių. Mes gerai žinom, koks surūgęs, suniuręs, pavojingas ūpas laiko suėmęs žmogų, įpratusį gurkšnioti kokią šaunią girą. Ką jau besakyti apie naminėlę, samagonką, naminių bravorėlių padarą! Apie munšainą, apie visokios spalvos, kvapsnio ir skonio vyną, raugintą iš kažkokių uogų, šaknių, lupynų, atmatų! Nelaimingi tokių gėralų ragautojai veik visuomet surūgę, subjurę, užsirūstinę: nei iš tolo tu jų neliesk, o ne, tai eksplioduos, plyš iš pykčio.

Su pirktiniais gėralais, irgi reikia žinoti, jog grynų, tyrų gėralų gauti sunku. Tuščia tos gražios bonkos, tuščia tų gražių, spalvuotų aplipdytų popierių, parašų! Tuščia tų visų įtikinimų, būk tai yra geriausis, importuotas "štofas"! Vis tai monai, daugiau nieko.

Toliau nuo tų visokių svaiginančių mišinių! Kam save liuosa valia pamažėl nuodyti? Ar gi liga yra malonus daiktas, kai visa kas organizme pradeda irti, gesti, krikti? Už kelis gūrkšnius paiko pasismaginimo reikia paskui atsimokėti savo brangiausiu turtu — sveikata.

Ekonomijos, gerovės, etikos ir dorovės žvilgsniu kvaila yra gerti. Savo asmeninio gerbuvio, sveikatos, gyvasties žvilgsniu da labiau reikia susivaldyti.

Samoninga blaivybė, paeinanti iš susipratimo ne iš prievartos, yra svarbus gyvenimo pamatas. Kad lengvau būtų kovoti su tuo įgudusiu, įsibingėjusiu patraukimu prie svaigalo, reikia stengtis pakeisti netikę papročiai ir apystovos. Gėrimas yra blogas paprotis, naikina sveikatą, trumpina ir nuodija gyvenimą.

Kada ima kutenti geismas ko išsigerti, kad "susistiprinus," kad "pasismaginus," ar negeriau tie centai tiktų taip kokiam sveikam gėrimui arba valgymui? Apelsinas, obuolys, bananė, taip koks vaisius, finikai bei daktilai, net ir saldainės gabaliukas priduos jums ilgesnės ir pastavesnės energijos, be pavojaus, be nuodymo. Sodė, selceris ir šiaip minkštieji gėrimai, mineraliniai vandenys palengvina nuovargį ir prablaivina ūpą.

Ažuot ėjus kur į smuklę ar į kokią girtuvę, vely nueiti kur į sveiko pasilinksminimo vietas: į vakaruškas, gužynes, koncertus, perstatymus bei spektaklius, į prakalbas, į judamųjų paveikslų įstaigą. Geriau taip gi eiti kur pasivaikščioti, grynu orų pakvėpuoti, gamtos vaizdais pasigrožėti, su mielu draugu pasišnekučiuoti, pasidžiaugti, pasiguosti. Sveikas, blaivas sportas, pasivaikščiojimai, gimnastika, fizinis besilavinimas, lenktynės, žaislai ir t.t. gali gražiai pavaduoti prišvinkusią smuklių atmosferą. Sveikas gamtinis maistas, geras poilsis, miegas padės sutvarkyti apsilpusius nervus ir suteiks daugiau energijos kovai su skerspainėmis bei pagundomis.

Na, o jeigu kada, su svečiais, su draugais, ir priseina išsigerti, tai reikia su saiku. Stiklą arba du alaus — tai ir gana. Arba stikliuką lengvo vyno, daugiausia du — tai ir gi pilnai gana. Kokio šnapso, degtinės geriau visai neimti, nė trupučio.

Trys eskimai su Toronto Daily Star reporteriu. Šie trys eskimai iš Belcher salos Hudson įlankoj trukiami į teismą už nužudymą visos eilės eskimų. Žudynes iššaukė ginčai del jų naujo testamento (šventraščio). Vieni suprato ir aiškino vienaip, o kiti kitaip. Iš ginčų išsivystė žmogžudystės.

Darbas Eina Pirmyn

MONTREAL, Que. — Šios kolonijos progresyvės moterys, nors ir ne taip jau turi prielankias sąlygas veikimui, vienok nesnaudžia. Ypatingai nemažai pasidarbavo žieminiame sezone, suruošdamos eilę įvarių parengimų koncertų, kuriems vadovavo **Juraitis ir Mažylienė.** Už tai tiem draugams didelis ačiū. Neabejoju, kad jos tinkamai paminės ir **Motinų Dieną.** Šiai dienai turėtų visos ruoštis ir bendrai minėti.

— Rep.

DRG. B. JURAITIS SERGA.

MONTREAL. — Jau virš savaitės laiko, kai susirgo drg. Juraitis, mūsų gabus meninimkas ir puikus režisorius. Del jo ligos kick nukentėjo du paskutiniai koncertai, už kuriuos draugas buvo atsakomingas.

Linkiu draugui greit pasveikt.

— Draugė.

Abu Laimingi

Žmona: "Ką tu už vis labiau myli?"

Vyras: "Knyga, tai yra mano mylimiausias užsiėmimas."

Žmona: "Kaip būčiau laiminga, kad būčiau knyga. Tu su manim visą laiką praleistum."

Vyras: "Kad būtum knyga ir dar kalendorius, tai vis kas metai naują gaučiau. O kaip aš būčiau laimingas!"

Jungtinėse Valstijose kas metai lieka išmesta apie 25,000 tonų blėkos į šiukšlės pavidale kenų, kuriuose konservuoja maistą.

SUSIPAŽINKIME SU KANADOS ISTORIJA

(Tasą)

"Ežerų ir Miškų Lordai"

Dar prieš Aukštutinės Kanados apgyvenimą, kailiukų pirkliai iš Montrealo, ieškodami kailiukų, nusistūmė toli už Superior ežero, traukdami vis į vakarus ir steigdami prekybos postus, nežiūrint to, kad ši teritorija priklausė Hudson's Bay Kompanijai. Mat Hudson's Bay Kompanija tenkinosi pakraščiais prie Hudson įlankos, o tolimesnėmis teritorijomis visai nesijdomavo. Bet kada, Kanadą užkariavus anglams, angliški iramerikoniški kailių pirkliai iš Montrealo pasipylė į vakarus dideliame skaičiuje, Hudson's Bay Kompanijos ponai pajuto, kad jų ištekliai mažėja. Tada jie sukruto ir pradėjo dairytis.

Labiausia jiems nepatiko tas, kad du montrealiečiai pirkliai, Tomas ir Juozas Frobišeriai (Frobishers) pasistatė fortą prie Sturgeon ežero, iš kur jie galėjo pasitikti indijonus su kailiukais, gabenamais Čiorčilio upe linkui Hudsono įlankos, kurios pakraščiuose turėjo prekybos postus Hudson's Bay Kompanija. Hudson's Bay Kompanija tuojaus pradėjo steigti postus po visą jai priklausančią teritoriją. 1774 metais jinai pasiuntė Samuelį Hyrnę net iki Athabaska ožero, o vėliau net iki Arktiko vandenyno, kurį jis pasiekė Copermine upe. Hyrnė taipgi pastatė fortą tik už 500 jardų nuo Frobišerių forto prie Sturgeon ežero. Tą fortą jis pavadino Cumberland vardu.

Taip tai prasidėjo kompetičija tarp Hudson's Bay Kompanijos ir North West Kompanijos, kurią sudarė montrealiečiai kailiukų pirkliai. Pastarieji savo centrą įsisteigė Grand Portage (dabar Fort William) ir vystė prekybą kailiukais Hudson's Bay Kompanijos teritorijoj.

Montrealiečiai, kaip pasirodė, buvo gana stiprūs ir juos nugalėti nebuvo lengva. Priešingai, jie stiprėjo ir stiprėjo. Kartais kova tarp šių dviejų kompanijų priėjo prie kruvinų susikirtimų.

Šale kruvinos kompetičijos, buvo ir teigiamų pusių. Kompetičija privertė kompanijonus ieškoti naujų vietų ir tokiu būdu ištirti dar neištirtas teritorijas. Tyrinėtojai kasėsi tolyn į vakarus, kol galų gale pasiekė Ramųjį vandenyną, kurio ieškojo visa eilė ankstyvesnių tyrinėtojų.

Lenktynėse linkui Ramiojo vandenyno laimėtojais išėjo taip v a d i n a m i šiaurvakariečiai (North West Kompanijos tyrinėtojai). Pirmuoju baltu žmogum, persikėlusiu per Rocky kalnus, buvo Aleksandras Makenzi, kuris atsikėlė į Vakarinę Kanadą 1779 metais. 1785 metais jis kompanijos buvo pasiųstas į vakarus, o 1788 metais tapo prekybinio posto Chipewyan forte prie Athabaska ežero viršininku. 1789 metais jis gavo iš kompanijos leidimą vykti į šiaurę tyrinėjimui neištirtų žemių. Jam pavyko pasiekti Arktiko vandenyną upe, kuri ir šiandieną vadinama jo vardu — Makenzi upė. Paskui jis atsidūrė už Rocky kalnų, naudodamasis Peace upės perėjimu. Jam pavyko dasikasti iki Fraser upės. Negalėdamas per šitą upę persikelti, pasileido paupiu ir liepos 22 dieną, 1793 metais, pasiekė sūrų Ramiojo vandenyno vandenį tiesa ta vieta, kurią kapitonas George Vancouver prieš metus pavadino Lindsay fortu. Taip tai Makenzi išsprendė problemą, kuri sukė galvas Kabotui, Karšei, Čamplenui, Hudsonui ir kitiems. Jis surado kraštą žemės, kitaip sakant — kelią linkui Vakarų Jūrų (Ramiojo vandenyno).

Kitu Ramųjį vandenyną pasiekusiu vyru buvo Dovidas Tompsonas iš Hudson's Bay Kmpanijos. Bet kada jis pasiekė Ramųjį vandenyną, jis jau dirbo del North West Kompanijos. Senąją kompaniją buvo jau pametęs. 1807 metais jis persikėlė per Rocky kalnus, o 1811 metais nusileido Kolumbia upe, tačiau čia jis rado amerikiečius jau įsisteigusius Astoria fortą. 1812 metais sugrįžo į Kanadą ir apsigyveno arti Montrealo. Kuomet jis 1857 metais mirė, jis buvo labai neturtingas, visų apleistas. Trečiu iš North West Kompanijos vyrų, pasiekusių Ramųjį vandenyną, buvo Simonas Freizeris (Fraser).

Kada išmintingesni abiejų kompanijų žmonės pamatė, kad kompeticija veda ne tik prie bereikalingo jėgų eikvojimo, o ir prie kruvinų susikirtimų, prasidėjo agitacija už suvienijimą abiejų kompanijų. Vienybė, tačiau, įvyko tiktai 1821 metais. Abi kompanijos buvo sujungtos ir pavadintos Hudson's Bay Kompanija.

"Ežerų ir miškų lordai," kaip save vadino šiaurvakariečiai, tokiu būdu, be kitko, atliko ir gerų darbų, kitaip sakant, praskynė kelią linkui vakarų.

* * *

Hailandiečių Imigracija

Pabaigoj aštuoniolikto šimtmečio Hailandijoj (Škotijoj) žemvaldžiai pradėjo savo ūkius versti į avių ūkius. Tokiu būdu maži pusininkai ir rendauninkai buvo priversti apleisti savo namus. Kurie pasiliko, greitai surado, kad gyvenimas neimanomas.

Tų žmonių likimu susidomėjo tūlas lordas Selkirkas. Jis priėjo prie išvados, kad ar nebūtų gerai tuos neturčius išgabenti kur nors. Ant galo kilo jam mintis, kad reikia išgabenti juos į Kanadą.

Selkirkas buvo gana turtingas lordas, bet, matomai, geros širdies, nes jis savo turtus panaudojo išgabenimui tų neturtingų hailandiečių į Kanadą.

Pirma hailandiečių kolonija Kanadoj buvo įsteigta ant Prince Edward Salos. Daugelis šių laikų Prince Edward Salos gyventojų yra anų ainiai.

Selkirkas nesitenkino įsteigimu kolonijos ant Prince Edward Salos. Jis įsteigė kolonijas taip toli, kaip Manitobos provincija. Žinoma, turėjo nemamažai kliūčių.

Pirmiausia ir didžiausia kliūtis pasiekti Manitobos provinciją buvo stoka susisiekimo priemonių. Nauji kolonistai turėjo keltis į Manitobos provinciją mažomis valtimis, ežerais ir upėmis. Kita, Hudson's Bay ir North West kompanijos buvo priešingos, kad žmonės apsigyventų jų teritorijose, kurios dabar tęsėsi net iki Ramiojo vandenyno. Bet Selkirkui, kaip turtingam lordui, buvo galima daug kliūčių nugalėti. Jis pirkosi Hudson's Bay kompanijos šėrų, kas davė jam teises kištis į kompanijos reikalus. Taip tai jis apgalėjo kompanijos opoziciją.

Selkirkas atgabeno į Kanadą daug kolonistų. Jis rūpinosi jais, kiek galėjo. Jis padėjo jiems tada, kada ant jų puolė North West Kompanijos pirklių gaujos vakarinėj Kanadoj.

Lordas Selkirkas šiendien laikomas dideliu Vakarinės Kanados pionierium. Jis daug nukentėjo nuo kailiukų pirklių kompanijų, kurios persekiojo jį. Jos patraukė jį į teismą, kuris priteisė jam didelę pabaudą už gabenimą emigrantų. Jis mirė pietinėj Francijoj, kur buvo nuvykęs sveikatai pataisyti. Jo pagarbai vienas Winnipego miesto priemiestis pavadintas jo vardu — Selkirk.

(Bus daugiau)

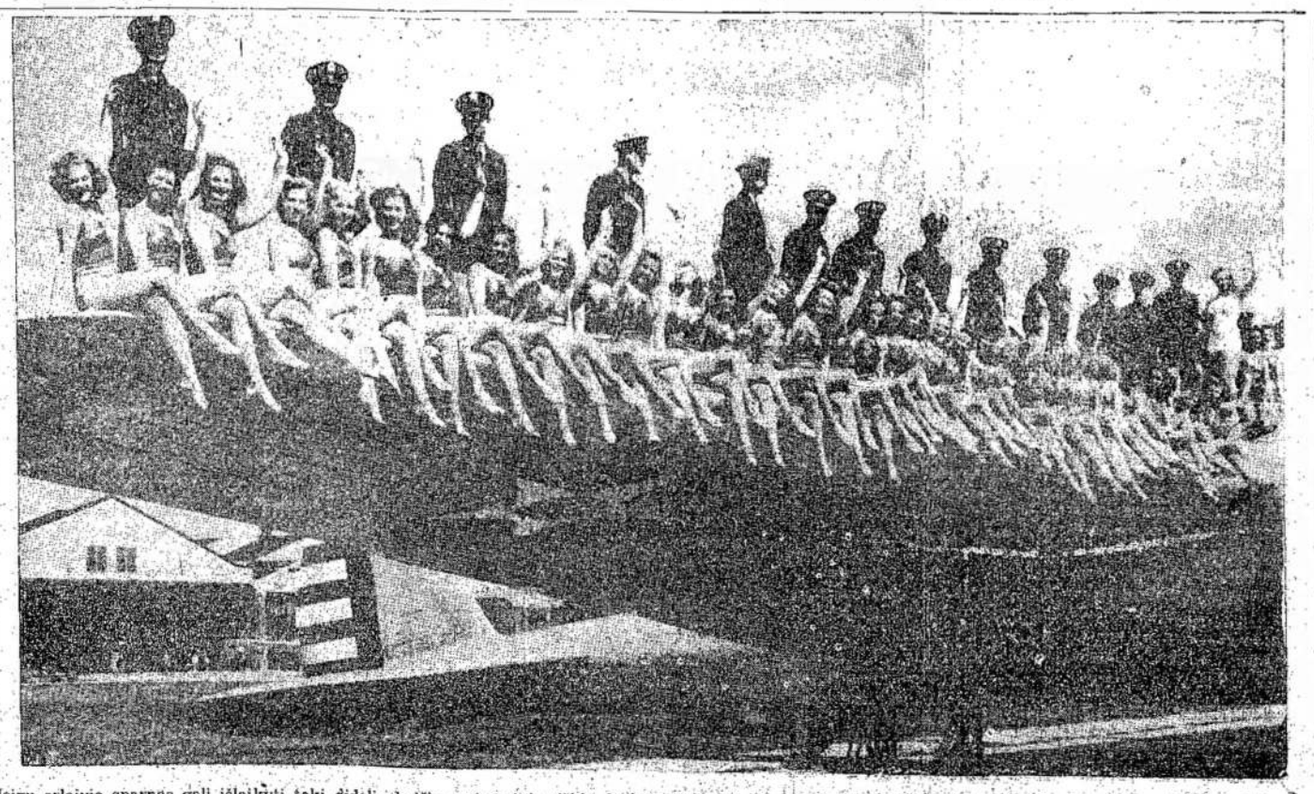

Jeigu orlaivio sparnas gali išlaikyti tokį didelį skaičių moterų, tai reiškia, kad jis gali būti užtektinai stiprus. Šiame atvaizde matote sparną vieno iš didžiausių Suvienytose Valstijose statomų orlaivių. Jie vadinami "skrendančiomis tvirtovėmis. Jie taipgi parduodami Anglijai. Kelis jau gavusi.

LIAUDIES BALSAS
Rašo Tiktai Tiesą

Laiškai iš Lietuvos

Čia paduodu ištraukas iš dviejų laiškų, kurių vienas buvo rašytas sausio 28 dieną, o kitas vasario 11 dieną, o aš gavau vieną prieš pat Velykas, o kitą tik dabar. Štai ką man rašo mano motinėlė:

"Brangi mano dukružėle! Aš būčiau labai linksma, jei tu galėtum parvažiuoti pas mus... bet vargu dabar, kuomet pasaulis lėpsnoja.

"Šiaip pas mus dabar prie dabartinės valdžios yra daug geriau gyventi, nors maistas brangus, o taipgi ir draubužiai.

"Julytė išvažiavo į Varėnos sanatoriją birželio mėnesį, 1940 metais, gydytis. Rašo, kad geriau jaučiasi.

"Šiaip nieko negaliu pasakyti, nes manau, kad tu geriau už mane žinai."

Dabar antras laiškas, nuo sesės, iš Varėnų nasatorijos. Gavau balandžio 21 dieną. Ji du metus su viršum tarnavo Kauno ligoninėj už slaugę. 1938 metų pradžioj gavau nuo jos laišką, kuriame ji rašė, kad ją paliuosavo iš darbo kaip netinkamą dirbti. Dar man Lietuvoj būnant ji vis jausdavos negerai, bet ligoninės gydytojai nieko nerasdavo. Kai ji nuėjo pas privatų gydytoją ir tas nutraukė pavcikalą, jis jai pasakė, kad reikalinga sunki galvos operacija, o taipgi ir vidurių.

Kada ją paleido iš darbo kaip silpnos sveikatos, ji pinigų neturėjo ir negalėjo eiti ant operacijos. Taip tai nuo 1938 metų iki birželio mėnesio 1940 metų jinai sirgo ir gyveno pas motiną, kol nauja vyriausybė pasiuntė ją į Varėnos sanatoriją.

Štai jos pačios laiškas:

"Mylima sesute! Aš tik dabar gavau laišką nuo tavęs, kurį motinėlė man persiuntė į sanatoriją, nes aš guliu Varėnos sanatorijoj jau nuo birželio mėnesio, 1940 metų. Buvau jau visai prie mirties, nes, kaip tau buvau rašius, kada gyvenau pas mamą, 1939 metais, peršalau ir dar daugiau susirgau. Bet iki 1940 metų niekas nekreipė dėmesio į mane. Tik kai pasikeitė valdžia, man nusiskundus, mane apžiūrėjo ir atrado, kad mano plaučiai apimti džiovos. Kairiame šone buvo žaizda, o dešiniame dėmės.

"Dabar jau esu išsikasus iš didžiausio pavojaus, nors dar esu silpna, nes kairėj pusėj daro oro spaudimą. Gal tu nesuprasi. Tai yra toks būdas gydymui plaučių. Suspaudžia plaučius ir užgydo žaizdas.

"Esu gerai prižiūrima ir man tikrina, kad aš išgysiu, nors aš manau, kad vargiai išgysiu, nes naujų plaučių neįdės. Bet daktarai sako, kad viskas bus gerai. O kaip būtų gerai. Kai pasibaigs karas, gal ir jūs galėtumėt kaip nors parvažiuoti. Kaip būtų linksma dar sulaukti smagių dienelių. Gal ir aš pasveiksiu.... o kad tu būtum kartu... kaip smagu būtų džiaugtis tada užtekančia saulute. Dabar man viskas aptemę. Bet turėkim vilties. Jeigu tik aš išgyčiau, viskas būtų gerai.

"Laišką siųsk pas mamytę nes aš nežinau, kaip ilgai čia būsiu. Man sakė, kad jeigu nebus man geriau, tai siųs kur kitur."

Dabar, gerbiamieji, jeigu jūs norite, tai galite patalpinti: nors nieko įdomaus del svetimų nėra, bet tegul smetoninininkai persiskaito savo aukos skundą.

Ona Tel'čionytė
Timmins, Ont.

P. S. Aš užmiršau pasakyti, kad mano sesutei buvo padaryta operacija galvoje.

— O. Tel.

Delhi, Ontario

Susirinkimas

Sūnų ir Dukterų KLSPD 6 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadienį, gegužės 4 dieną, 6 valandą vakare, draugų Tunylų viešbuty, Delhi, Ont.

Visi nariai ir simpatikai esate kviečiami ateiti ir punktualiai.

A. Galdikas
Kuopos sekretorius

SŪNŲ IR DUKTERŲ KANADOS LIETUVIŲ SAVITARPINĖS PAŠALPOS DRAUGIJOS ANTRA KUOPA

RUOŠIA SMAGŲ

KONCERTĄ

ŠEŠTADIENĮ GEGUŽĖS (MAY) 3 DIENĄ

171-3 Beach Road

CROATIAN NATIONAL HOME

Hamilton, Ont.

Programą pildys torontiečiai menininkai ir Bangos choro nariai. Bus dainų, komedijų, akrobatikos.

Sarapaitė ir Linartaitė atliks savo pasižymėjusius akrobatikos numerius.

Po kencerto seks

ŠOKIAI

Linksmai muzikai grajinant

Šis koncertas bus paskutinis šiame sezone Hamiltono apylinkėje, todel visi pasistenkite nepraleisti progos.

Kviečiame visus apylinkės lietuvius atsilankyti.

Pradžia 7.30 Val. Vakaro

RENGĖJAI

Tel. WA. 5370

Harry R. Ranks Company

GRABORIUS

Patarnauju mieste ir apylinkėse be ekstra mokesčio, įskaitant Hamilton ir Whitby.

Laidotuvės net $55.00 pigumo

455-457 QUEEN ST. W. TORONTO

Paskutinis Šį Sezoną Bangos Choro Ruošiamas

KONCERTAS

Šeštadienį, Gegužės (May) 10 Dieną

Labor Lyceum Salėj

346 Spadina Ave., Toronto

Programa susidės iš gražiausių ir naujausių dainų, akrobatikos, komedijų ir t. t.

Bangos choras [illegible] uniforma. Apart to, bus [illegible]

PO KONCERTO SEKS SMAGUS

ŠOKIAI

GERAM ORKESTRUI GRAJINANT

Ateikite Visi

PRADŽIA 7.30 VAL. VAKARO PUNKTUALIAI

Įžanga: iš Kalno Tikietą Perkant 30 Centų. Prie Įėjimo 35 Centai

RENGĖJAI

PRIEGLAUDA

MONTREAL, Que. — Kuriem teko važiuoti Attwaterio busu, tai gerai žinome, kad reikalinga pervažiuoti traukinio bėgius. Ne dažnai tenka busui palaukti, kol traukinys praeina. Blogai vasaros metu buse laukti, kuomet langai atdari, nes traukinys praeidamas paleidžia didžiausius debesis dūmų ir suodžių, kad nuo to net akys aptemsta ir gerklėj kartu pasidaro.

Ir štai, ant kampo, prie pat to geležkelio, stovi milžiniškas, penkių aukštų akmeninis namas, su dideliu kryžium ant viršaus. Tai ten randasi vaikučių prieglauda. Namas be kiemo ir be aikštės, o tik su galerija, kuri randasi priešais traukinį, ant kurios dažnai tenka matyti vaikučius lakstant, kurie, žinoma, turi geriausias progas sugerti iš traukinio paleistus dūmus ir suodžius.

Pasitaikė man proga ne tik išlaukinį vaizdą matyti, bet ir toj pačioj prieglaudoj būti. Tai kartą nuėjus su savo pažįstama aplankyti jos sesers vaikučių. Lankytojų tarpe buvo ir daugiau motinų, giminių ir pažįstamų, kurie ką nors atnešė vaikučiams. Labai liūdnas vaizdas pasimato įėjus: Kai tik kas ateina, vaikučiai išplėčia akutes ir laukia ar ko negaus. Maloni valanda būna tiems, kuriuos ateina atlankyti motinos ar pažįstami, nes turi progos pasimatyti ir kaip ką atneša, bet koktu žiūrėti į tuos, kurių niekas neaplanko. Lankytojų tarpe mačiau daug moterų, bet nė vieno vyro. Mat jųjų širdys daug kietesnes. Vaikas iš akių ir iš mislių.

Kiek teko sužinoti iš prižiūrėtojos, tai minimoj prieglaudoj randasi keli šimtai vaikučių, įvairaus amžiaus. Čia daugiausiai randasi našlaičių, kurių tėvai mirę, yra kurių tėvai persiskyrę ir daug gimusių iš nevedusių porų. Vienai globotojai tenka apie 60 vaikučių.

Man užklausus, ar vasarą tuos vaikučius išveža ant tyro oro, tai auklėtinė — minyška atsakė, kad išveža tik silpnus, kuriems reikalinga pataisyti sveikatą ir kurių tėvai turtingi, gali padengti išlaidas, bet už kuriuos nemoka niekas, tie pasilieka ir vasarą praleisti čia. Auklėtinės nuomone, tai jiems ir čia gerai, nes čia pat ant vietos mokykla ir bažnyčia, o kaip bus 17 metų, tai tyro oro prikvėpuos. Dievas yra ir tarpe dūmų...

Pažvelgus į tuos našlaičius, gali gerai sau persitikrinti, kad jie yra labai blogai maitinami ir trukumas tyro oro. Tą liūdyja jų išblyškę veideliai. Žiūriu į tuos vaikučius ir galvoju sau. Tai irgi, sakau, čia valdžios neva labdaringas darbas. Pastatė namą našlaičiams. Bet tai čia ne prieglauda, o pasityčiojimas iš darbo žmonių kūdykių. Nė tyro oro. Dūmus ir suodžius kasdieną gerkite. Apie maistą, tai jau nėra ką ir kalbėti, jeigu jau tyro oro gailisi. Yra gražių vietų už miesto, kur vaikučiai galėtų daugiau pasigėrėti gamta, pakvėpuoti tyru oru, ant pievos ar prie vandėnio pažaisti, o ne čia smirsti ir savo sveikatą pakirsti iš pat kūdykystės.

Šitoj sistemoj taip sutvarkyta, kad viskas rymo ant pelno ir ant biznio. Kuris daiktas duoda pelną, tai tas yra tinkamai aprūpinamas, o kuris neneša pelno, tai tas numestas į šalį. Tas pats ir su kalbamais našlaičiais. Kuomet jie dabar dar mažiukai ir pelno neduoda, o dar kiek išlaidų sudaro, tai niekas ir domės nekreipia. Bet bus kas kita, kuomet jie užaugs, kuomet galės fabrike dirbti ir turčiams pelnus duoti.

Aš patarčiau ir kitiems, o ypatingai motinoms, nueiti ir pasižiūrėti į šią priegiaudą, pamatysite šiurpulingą vaizdą. Eidamos nuneškite ką nors tiems vaikučiams, kurių niekas nelanko ir nieko negauna. Jūs parėjusios namo tikrai jausitės laimingos, kad savo vaikučius kasdieną galite turėti prie savęs ir matyti, nors ir grįždamos iš fabriko.

— Montrealietė.

STIKLO REIKŠMĖ AVIACIJOJ

Šiandieninė aviacija, nežiūrint ant kiek ji yra ištobulinta, bet tobulinimui jos vis dar yra plati dirva. Prasidėjus orlaivių gamybai, visų pirma buvo susidurta su metalų sunkumu. Geležis, bei kiti metalai yra labai sunkūs ir iš jų pagamintas orlaivis negali būti greitas, bei pritaikytas ilgoms kelionėms. Bet ta problema buvo greitai išspręsta panaudojus aliuminą, nes aliuminas pilnai gali pavaduoti geležį, plieną. Dabar einama toliau: prie motorų pagerinimo ir dėl apsaugojimo orlaivininkų bei keleivių nuo įkyraus motorų ūžimo. Kas liečia motorus, tai jie jau yra ant tiek ištobulinti, kad gali orlaivį traukti 400 ir net 600 mylių per valandą greitumu. Dabar yra didelis susidomėjimas, kaip apsaugoti orlaivininkus nuo ūžėsio.

Yra daktarų ištirta, kad kiekvienas ūžėsys bei triukšmas labai atsiliepia į žmogaus nervus, erzina jį ir sukelia nuovargį. Betgi karo orlaivininkystėje yra svarbiausias už visus dalykus, tai tas, kad orlaivininkas galėtų būti apsaugotas nuo nervavimo ir kad būdamas orlaivyje kuo ilgiau galėtų laikytis, nepavargti. Orlaivių ūžėsys veikia ir į keleivius, juos erzina, vargina. Todėl daugelis žmonių vengia ilgų orlaiviu kelionių. O tas labai svarbu komerciniu atžvilgiu.

Kad orlaivininkas galėtų būti energingas ir nenervuotas atlikęs orlaiviu ilgą kelionę yra ypatingai svarbu karo laiku. Bombardavimai užfrontės susisiekimo vietų, amunicijos sandelių, fabrikų bei miestų, šiais moderniškais karų laikais yra viena iš svarbiausių dalykų. O kada orlaivininkas yra atlikęs kelių tūkstanč. mylių kelią ir pasiekęs savo tikslo vietą yra nervuotas ir pavargęs, jis negali tinkamai atlikti jam paskirtą užduotį ir dažnai del nuovargio net turi žūti pats ir pražudyti brangų orlaivį. Todėl dabar labai stengiamasi, kad kaip apsaugoti orlaivininką nuo įkyraus ir varginančio orlaivio motorų ūžimo. Čia mokslui į pagalbą atėjo stiklas. Klijuotinis stiklas, kurs sukilijuojamas iš plonų stiklo valaknų, kaip ir iš stiklo "vilnų" kaip tik atsako tam reikalavimui. Jis ne tik kad sulaiko drėgmę ir stiklo rasavimą, bet taipgi 20 nuošimčių sumažina ūžėsio prasiskverbimą. Jeigu tokiuo stiklu visas orlaivis būtų išmuštas, tai orlaivyje sėdintis žmogus motorų ūžėsį jaustų dvidešimts kartų silpniau ir todėl tas ūžėsys ne taip greitai jį nuvargintų. Anglai tą stiklą vadina "Fiberglas." Tas stiklas dabar pradedamas plačiai naudoti namų įrengimuose ir stengiamasi pritaikyti orlaiviuose.

Fibergiau panaudojimas orlaivynuose, orlaivį pasunkintų nuo 100 iki 300 svarų, pagal orlaivio dydį. Palyginus su svoriu, kokį turi dabartiniai didieji orlaiviai, tai kelių šimtų svarų jo pasunkėjimas yra visai nežymus ir orlaivio greičiui nepakenkia.

Al.

STEIGIAMAS LIAUDIES UNIVERSITETAS KĖDAINIUOSE

KĖDAINIAI. — Kėdainiuose steigiamas liaudies universitetas. Jame bus šie skyriai: visuomenės mokslų politinės ekonomijos, literatūros — meno, gamtos — technologijos, gamtos — agranomijos.

Jei susidarys atitinkamas skaičius klausytojų, prie universiteto dar veiks specialiniai kursai, pavz., svetimų kalbų, buhalterijos, stenografijos-mašinraščio, oraižybos-paišybos, žurnalistikos ir kt.

Į liaudies universitetą priimami suaugę ir jaunuoliai nuo 16 metų, baigę pradžios mokyklą.

Palaikykite tuos biznierius, kurie skelbiasi L. B.

200,000 Kg. Denaturuoto Cukraus Bitėms

Kapitalistinėje Lietuvoje, ypač mažai dėmesio buvo kreipiama į smulkiąsias žemės ūkio šakas: kailinių žvėrelių auginimą, paukštininkystę, bitininkystę ir kt. Šios ūkio šakos niekada nesulaukdavo paramos iš valdžios, nes, departmentų ponų nuomone, jos buvusios nuostolingos valstybės iždui.

Tokį biurokratišką "rūpestį" dažnai gaudavo patirti ir bitininkai.

Mūsų jaunoje tarybų respublikoje, šalia kitų smulkiųjų žemės ūkio šakų, susirūpinta ir bitininkystės praplėtimu. Dabar aktualus bitininkams klausimas: parūpinti bitėms pavasarį reikalingo maisto — denaturuoto cukraus. Šiuo klausimu atitinkamų įstaigų jau susirūpinta, ir jis numatomas greitu laiku išspręsti, aprūpinant bitininkus denaturuotu cukrumi, po 5 kg. kiekvienai bičių šeimai. Tikimasi gauti 50% nuolaidos nuo detalinės cukraus kainos; tokiu būdu denaturuoto cukraus kg. bitininkui kainuotų apie 1.25 rb. Denaturuoto cukraus šių metų pavasario sezonui tikimasi paskirti 200 tūkstančių kg. (1940 m. šis kiekis buvo skiriamas abiems bičių maitinimo sezonams — pavasariui ir rudeniui).

Racionaliau manoma sutvarkyti ir patį denaturuoto cukraus paskirstymą. Iki šiol jis buvo siunčiamas kooperatyvams. Dabar numatoma denaturuotą cukrų paskirstyti apskričių vykd. komitetų žemės ūkio skyriams, kurie galėtų pravesti tinkamą kontrolę, kad cukrus tikrai būtų bitėm atiduodamas, o ne kitiems tikslams sunaudojamas.

Teikiant lengvatas denaturuotam cukrui įsigyti, tuo keliama ir sveiko bei mėgiamo produkto — medaus gamyba mūsų tarybinėje šalyje.

— A. Jasonas.

KAUNAS. — Smetonos valdžia Lietuvos darbininkų unijinį judėjimą visaip persekiodavo.

Darbininkai, aišku, atgavę laisvę organizuotis, greitu tempu organizuojasi. Sausio 1 dieną Lietuvoj buvo jau 188,876 uni-

J. R. ROBILLARD

Generalis Kontraktorius

Tel. YOrk 1429

676 MOFFAT AVENUE

VERDUN, QUE.

Statau naujus, taisau ir perstatau sulig pageidavimo visokius namus.

Tel.: HA. 8477

Dr. J. O. Villeneuve

Venerinių Ligų Specialistas

Gydo siphilį, gonoreą ir tikrina kraują.

Ofiso valandos: 1 iki 9 v.v.

1107 St. Denis St., Montreal

Netoli Dorchester St.

Tel. PL. 9659 Gyv. DO. 5947

Advokatas

J. M. Rosenfeldas

Kalba Lietuviškai

Atlieku visus teismų patarnavimus, parūpinu pilietybės dokumentus, įgaliojimus, įnorgičius ir kt.

20 St. James St. E. Kamb. 20

MONTREAL, QUE.

Tel.: LA. 4441

Daktaras H. Rosenfeld'as

Oficialus M.L.S.D.P.D. ir D.L.K.V.N.K.P.D. Gydytojas

KALBA LIETUVIŠKAI

Valandos: 2—4 val. po piet, 7—8 val. vak. ir sulyg susitarimo

4539 PARK AVE. MONTREAL, QUE.

Tel.: DO. 1000
DO. 2500

Valandos: 4 — 5 po piet ir sulig susitarimo

Daktaras Rabinovičius

Chirurgas Specialistas

Turiu savo ligoninę, egzaminuoju ir gydau įvairias ligas. Darau visokias operacijas ir peršvietimus (X-Rays). Vytauto Klubo ir M.L.S. ir D.P.D. nariams papiginta kaina.

201 ST. JOSEPH BLVD. WEST MONTERAL, QUE.